

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkiem świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 ct., pocztą 7 ct.
Biuro Redakcyi i Administracyi Ul Czarnieckiego 18.

Przenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł.; kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.
Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują cało i półroczni abonenci bezpłatnie, dwierocznicy zaś i miesięczni za dopłatą, pierwsi 75 ct. drudzy 30 ct. — Przewodnik przenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 ct. kilkorazowe po 6 ct. od miejsca jednego wiersza.

Listy należy frankować. Reklamacye otwarte wolne są od opłaty pocztowej.

Na liczne zapytania odpowiadamy, że *Gazetę Lwowską* prenumerować można w Cesarstwie Rosyjskiem i w Królestwie Polskiem w księgarni Gebethnera i Wolffa w Warszawie (Krakowskie Przedmieście Nr. 15). Przedpłata wynosi: w Warszawie rocznie rs. 11. kop. 40; na prowincyi rs. 13 kop. 40.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Lwów, dnia 16. października.

Restytucya §. 14. statutu bankowego wywołała, co już przedwczoraj przewidywaliśmy, przyjemne wrażenie w wiedeńskim dziennikarstwie, bo jest ona dowodem, że stosunki finansowe po długim zamęcie wracają do stanu normalnego. Z tego wypadku cieszyć się mogą i powinny wszystkie dzienniki austriackie, ale tryumfować wolno tylko tym, które przed rokiem nie przedstawiały w ponurem świetle urojonych następstw katastrofy giełdowej i nie uderzały codziennie na ministra skarbu za to, że groszem opodatkowanych obywateli nie chciał ratować zawiedzionych szarlatanów giełdowych. Tymczasem cieszą się i tryumfują nawet te organa, które przed rokiem z godną lepszą sprawą wytrwałością wróżyły Austrii najokropniejsze skutki, jeżeli rząd poprzestanie tylko na małodrażającej zmianie statutu bankowego i nie sięgnie głęboko do skarbu państwa. Uderzyć się w piersi, przyznać się do błędu, powetować niesłuszne wyrzuty, odwołać napaści — są to cnoty, których niemoże sobie przyswoić pewna część prasy wiedeńskiej mimo wygórowanych pretensyj do zajmowania europejskiego stanowiska. Za to umie ona wybornie wykreślić się sofistatami z fałszywego stanowiska, skrócić chorągiewkę w sposób bardzo zręczny, albo przypisać sobie bodaj część cudzej zasługi. Piszemy to bez obawy, że ponownie jakiś korespondent lwowski obwini nas w szpaltach wiedeńskich o uprzedzenie i niechęć ku prasie wiedeńskiej. Fakt ten musieliśmy podnieść, bo wobec zbliża-

jącej się sessyi Rady państwa i bliskiego podniesienia wielu nowych a ważnych spraw niezadługo może wejdzimy w częstszą kolizję z naszymi kolegami wiedeńskimi, którzy tak często popadają w urojenia i dziwaczne pomysły.

Wraz z zniknięciem statku „Orénoque“ z horyzontu zatoki Civitta-Vecchia ustąpił dla Włoch ostatni, poniekąd słuszny powód niedowierzania Francyi. Statek wojenny francuski w porcie włoskim był niejako demonstracją przeciw jedności włoskiej, był groźnym *memento* dla zjednoczonego królestwa, że nie ma wcale powodu czuć się bezpiecznym. Niemożna się przeto dziwić, że we Włoszech panowało pewne rozdrażnienie przeciw dawnemu sprzymierzeńcowi, że patryoci włoscy dotknięci z najdrażliwszej strony, z niechęcią spoglądali na mocarstwo, które utrzymując zbrojną posturę na wodach italskich, rościło sobie niejako prawo do wglądania w wewnętrzne sprawy królestwa. Rząd francuski nie miał oczywiście takiego zamiaru, a jeżeli mimo reklamacyi włoskich nie mógł się tak długo zdecydować na odwołanie Orénoque'a, czynił to wyłącznie dla tego, aby nie drażnić wpływowego stronnictwa, które w parowcu francuskim na wodach włoskich, widziało ostatni ślad interwencji na rzecz papieża. Orénoque od dłuższego już czasu nie miał nawet racyi bytu w Civitta-Vecchii. Był on, jak wiadomo, pozostawiony do dyspozycyi papieża na wypadek, gdyby tenże zdecydował się do opuszczenia Rzymu. Od chwili jednak, gdy Ojciec św. mimo namów i przedstawień wyraźnie oświadczył, że stolicy wiecznej pod żadnym warunkiem nie opuści, statek przeznaczony do przewiezienia go na inne miejsce, stał się oczywiście zbędnym. Nic też Pius IX. nie miał przeciw odwołaniu tego statku, gdy go o to w drodze urzędowej zapytał kazano z Paryża, owszem wiedząc, że wrogowie Francyi wyzyskują obecność Orénoque'a na jej niekorzyść, wyraził nawet życzenie, aby odwołanie jaknajprędzej nastąpiło. Mógł przeto rząd francuski bez żadnej kollizyi uczynić zadość żądaniu włoskiemu i tanim kosztem usunąć ostatnią zapórę przyjacielskich z Włochami stosunków. Wiadomość o odwołaniu Orénoque'a zbiegła się z doniesieniem o zanie-

chaniu podróży cesarza Wilhelma do Włoch. Może w tem przypadkowym zetknięciu się dwóch wiadomości zechce kto dopatrzeć się przyczynowego związku...

Gabinet belgijski znajduje się obecnie w położeniu bardzo drażliwym. Stronnictwo ultramontańskie niezaprzestaje urządzić pielgrzymek w celach pobożnych, przy których jednak nie obywa się nigdy bez manifestacyi na rzecz przywrócenia państwa kościelnego. Jakkolwiek ministerstwo ma po swojej stronie katolicką większość w Izbie, musi jednak ze względów politycznych poskramiać zbyt gorące objawy własnych swoich zwolenników. Sprawa mu to wiele kłopotu, gdyż padają nań pociski z dwóch przeciwnych obozów: ultramontanie oskarżają je niemal o zdradę, stronnictwo liberalne o pobłażliwość, która może poróżnić kraj z państwem niemieckiem. Śmierć ministra sekretarza stanu, hr. Theux. jest wielką stratą dla gabinetu, gdyż mąż ten odznaczał się właśnie tym taktem, jaki potrzebny jest niezbędnie w rządzie pośród dwóch skrajności.

Wedle zapewnienia korespondenta *A. A. Ztg.* utrzymuje się w Londynie mniemanie, że większość mocarstw europejskich postanowiła popierać w drodze dyplomatycznej kandydaturę księcia Alfonsa Asturyjskiego na tron hiszpański. Akcja ta ma być demonstracyjną odpowiedzią na inicjatywę niemiecką w sprawie hiszpańskiej, a skuteczną jej prawie zapewnił, ponieważ tak Serrano jak Sagasta zgodziliby się na restauracyę młodziej linii Burbonów pod pewnymi, nie trudnymi do przyjęcia warunkami. Być może, że akcja taka rzeczywiście się przygotowuje, nie pojmujemy jednak, dlaczego przypisują jej demonstracyjne w obec Niemiec znaczenie, gdy przecież wiadomo, że właśnie urzędowe organa niemieckie pierwsze zwróciły uwagę świata na zapomnianą prawie osobistość młodego księcia. Wszakże niedawno, gdy książę Asturyi bawił w Berlinie, organa te śledziły ostentacyjnie każdy ruch jego i robiły mu reklamę telegramami, rozsyłanymi na wszystkie strony, nieuniknionymi *dementi* i t. p. środeczkami nowożytnej prasy europejskiej. Dziwiono się temu wówczas, bo rzeczywiście trudno pojąć, jaki interes mógłby mieć ks. Bismarck w wyniesieniu ks. Asturyjskiego

na tron hiszpański. Niepodobna prawie przypuścić, aby syn Izabelli dał się użyć za broń skuteczną do zwalczania ultramontizmu, raczej mniemaćby można, że duchowieństwo pod rządami nowego króla burbońskiego odzyskałoby dawny wpływ i znaczenie.

Obecne położenie klas robotniczych w Wielkiej Brytanii jest dość krytycznym. Ze wszystkich części kraju nadchodzą doniesienia o znowach bądź to powstających właśnie bądź kończących się, a chociaż źródła ich po większej części szukać należy w przesadnych roszczeniach robotników, to zdarzają się wypadki w których powodem znow są wyłącznie przykre dzisiejsze stosunki ekonomiczne. Na jednym z ostatnich zgromadzeń stowarzyszenia robotników górniczych wyszedł na jaw fakt zdumiewający, że w przeciągu ostatniego półrocza liczba członków stowarzyszenia zmniejszyła się o połowę t. j. o 50.000. Przyczynę tego upatrywał prezydent stowarzyszenia w nadzwyczajnym podatku, który nałożono na członków w celu podtrzymywania bezrobocia w Staffordshire. W czasach gdy płaca stosunkowo była wysoką, podatek nie byłby wcale uciążliwym, lecz dziś płaca zaledwie wystarcza na utrzymanie robotnika, w skutek czego i kasy zaliczkowe stowarzyszeń robotniczych są przerażająco puste. Gdy zaś kasy te przeznaczone są głównie na podtrzymywanie bezrobocia, można z wszelką stanowczością tak licznym obecnie znowom robotników wróżyć rychły upadek.

XXI. posiedzenie Sejmowe

wieczorne z dnia 14. października.

Początek o godz. 6 min. 40. Przewodniczyli po części JO. ks. L. Sapieha, po części Najprz. ks. biskup Stupnicki; komisarz rządowy JW. p. Bartmański.

P. Apolinary Jaworski w imieniu komisji drogowej referuje o wniosku, aby polecić Wydziałowi krajowemu izby wszedł w układy z lwowskim wydziałem powiatowym w celu uznania drogi ze Zboisk na Malechów do Dublan za krajową, a na wymurowanie jej aby wyznaczono z funduszków krajowych subwencyę w kwocie 10.000 złr.

OBRAZKI Z ALP

II.

Ortles.

(Dokończenie.)

Ludzkość może zaliczyć alpejskie drogi pomiędzy swe tryumfy, a ich założyciele Napoleon I., Franciszek I., cesarz austriacki, król Wiktor Emanuel i kantony szwajcarskie Graubünden, Tessin i Uri — postawili sobie pomniki przewyższające piramidy i świątynie starożytnych ludów...

Grzbiety Alp na znacznej swej przestrzeni były od wieków granicą romańskich i germańskich ludów, a ludy te przedzielone wiecznymi śniegami, byłyby obok siebie mieszkaly nieznaną, byłyby nawzajem nie wpływały na swoją kulturę, gdyby na najniższych punktach tych grzbietów nie szukały zetknięcia.

Wzajemny jednak interes prowadził jednych i drugich brzegiem górskich strumieni coraz wyżej i wyżej, a u źródeł strumieni obydwaj się spotkały szczepy. Górskie drożyny, służące początkowo do zawiązania przyjaznych, sąsiedzkich stosunków, zmieniły się później w gościeńce, któremi zbrojne zastępy szły na podboje, dopóki ich dzisiejszy handel i przemysł znow nie zamienił na drogi pokoju.

Konsul rzymski Juliusz Cassius w walce z Cymbami i Teutonami pierwszy przekroczył Alpy, przeszedł przez Mont Cenis; za jego przykładem Cezar nie ulął się trudnej przeprawy, a *Mons Penninus* (wielki św. Bernard) zobaczył wtedy po raz pierwszy rzymskie legiony. Odtąd to przejście stało się zwykłą drogą komunikacyjną pomiędzy Rzymem a Germanią, a podobnie jak Rzym niósł tędy jarzmo dla północy, podobnie i jemu tą samą drogą przyszło z północy zniszczenie. Swewi, Wandale, Burgundowie i Alemanni — wszystkie te plemiona szły przez Mont Cenis, albo przez górę stgo Bernarda, aby nieść miecz i pożogę w piękne doliny Italii.

Za cesarza Antonina znane już było przejście przez Splügen, a Drusus szedł przez Brenner, aby zacięty przeciw Germanom prowadzić walkę. Alpejskie drogi stały się korytami, któremi płynęły wędrowki ludów. Później książęta z frankońskiego i karłowingskiego domu często Alpami wiodli swe zbrojne zastępy. Pipin przez górę Bernarda ciągnął na pomoc papieżowi Szczepanowi III., a Karol Wielki tędy się udawał po cesarską koronę.

Gdy wreszcie stosunki pomiędzy Niemcami a Rzymem coraz częstszymi się stawały, gdy niemieccy cesarze z wielką okazałością jeździli nad Tyber, aby z rąk papieża berło przyjmować, gdy wreszcie ciągle walki o inwestyturę wojenne pomiędzy północą a południem odnawiały starcia — okazała się potrzeba licześniejszych dróg alpejskich, a przejścia przez Bernardin, Septimer i Julier do wielkiego także przyszły znaczenia.

W ogóle od wieku do wieku ruch na drogach alpejskich się zwiększał, a nie masz wojskowych dróg w Europie, któreby tak groźne, tak wielkie pamiętały dzieje. Najwięksi wodzowie walczyli o tych dróg posiadanie, a na najwyższych szczytach, bo nawet wśród śnieżnych pól są szczątki starożytnych obronnych budowli. Na *Gargellen-Joch* i na dziesięć tysięcy stóp nad morzem wzniesionem *Matterjoch* znajdujemy szczątki fortecznych murów.

Suwarów na górze Gotarda, Bonaparte przed bitwą pod Marengo na śtym Bernardzie zapisali swoje nazwiska. A któż dał powód do szybkiego budowania sił płońskiej drogi? Nie przemysł, nie handel, nie potrzeby ludów, ale plany wojskowe Napoleona.

— *Le canon quand pourra-t-il passer les Alpes?* — to było zapytanie wielkiego wodza, które przyspieszało budowę.

Wiek teraźniejszy z chlubą może powiedzieć, że w budowaniu dróg alpejskich wyższe miał cele na oku, że mu nie chodziło o szybkie przewiezienie dział i amunicji, ale o przyspieszenie międzynarodowej komunikacji, o uskutecznienie wielkich zadań ludzkości. To były myśli, co przebiły tunel przez Mont Cenis, co poprowadziły drogę żelazną przez Brenner — owe arcydzieła budownictwa, dowody wielkiego postępu umiejętności.

Pół godziny drogi za słupem granicznym, w pustyni, wybudowali Włosi swą komorę celną — *Cantoniara di St. Maria*. Jest tam także rodzaj hotelu, zamieszkałego cały rok, który ztąd jest sławnym, że

jest najwyższym położonym hotelem w całej Europie. Kilku włoskich celników, dwie kantonierki — oto owa załoga, co musi tutaj walczyć z zimnem i z wichrami w najsmutniejszej okolicy, jaką sobie można wyobrazić. Na całym widnokregu nie widzisz drzewa; z jednej strony góry śnieżne, a z drugiej strasznie podziurawione skały zamykają horyzont.

W pobliżu kantonierzy z pewnem przyjemnem zdziwieniem usłyszałem z *Rigoletta* aryetkę: *La donna e mobile*. Ten śpiew robił miłe wrażenie tam, gdzie się zdawało, że wszystko wymarło. Czyżby ta zmienna donna miała być jedną z kantonierek?

Wśród lata, przynajmniej popołudniu stoki tych nagich gór bardziej zajmują sprawiąją widok Trzody bydlę z okolic Bormio wychodzą tutaj na paszę, a odgłos dzwonek i rogu pastuszego zlewa się w dziwnie smętną melodyę.

Ton rogu alpejskiego to jeden z najpotężniejszych, najpiękniejszych tonów — wspaniały głos natury, prosty a melodyjny. Głos przyrody z głosem człowieka zespolił się tutaj aby jeden stanowił akord. Echo odpowiada na ton rogu, a w ten sposób jeden ton drugi uzupełnia. Nuta alpejskich *jodlerów*, które pasterz na swym rogu wygrywa, jest już obliczoną na rozmowę z echem, zwykle też pasterz w takim miejscu ustawia, gdzie echer kilka lub kilkanaście razy jego głos powtórzy.

Jaka szkoda, że kompozytorowie prawie nigdy nie wprowadzają do oper tonów alpejskiego rogu; jeden Mayerbeer w *Dinorze* umiał uczcić pastuszy instrument, a nawet Rossini w *Tellu* o nim zapomniał. Wagner co

Pp. Krasicki i Pełech sprzeciwiają się temu wnioskowi, nie uznając praktycznej potrzeby prowadzenia osobnej drogi do zakładu Dublańskiego.

P. Gross broni wniosku komisji drogowej.

P. Badeni oświadcza, iż tylko w takim razie mógłby zgodzić się na ten wniosek, gdyby kwota 10.000 zlr. potrzebna na wybudowanie drogi do Dublin wzięta była z ogólnych funduszy kraju, nie zaś z owych 500.000 zlr. przeznaczonych do rozporządzenia Wydziałowi kraj. na budowę i rekonstrukcję dróg.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do głosowania: wniosek komisji drogowej upadł.

P. Paszkowski w imieniu komisji administracyjnej zdawał potem sprawę o wniosku Wydziału krajowego tyczącym się uznania zakładu dla sporadycznych chorych przy szpitalu św. Łazarza i oddziału chorób syfilitycznych przy szpitalu św. Ducha w Krakowie za zakład krajowy. Wnioski komisji opiewają:

1. Zakład chorych w krakowskim szpitalu św. Łazarza nazywany dotąd zakładem dla sporadycznie chorych, tudzież oddział syfilitycznych w krakowskim szpitalu św. Ducha uznane zostają za zakład krajowy.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu aby jak najspieszniej sporządził wykaz dokładny majątku i fundacji wszystkich oddziałów składających szpitale św. Łazarza i św. Ducha, tak w celu odłączenia majątku zakładu podrzutek, jako też i w celu ściślego dopełnienia przeznaczenia każdej z fundacji, oraz aby przeprowadził gdzie potrzeba rozrachowanie między oddziałami według zasad wskazanych w uchwale sejmowej z d. 31. grudnia 1873.

3. Petycja Reprezentacji miasta Krakowa Nr. 347 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia według słuszności. Sejm przychylił się do tych wniosków bez dyskusji.

Z porządku dziennego nastąpiło drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie budowy własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie; w imieniu komisji administracyjnej zdaje o tem sprawę dr. Hoszard.

Komisya wnosi: I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wykonania budowy i urządzenia własnego domu dla krajowego zakładu położnic we Lwowie według przedłożonych projektów z nakładem kwoty 119.237 zł. 88 ct z funduszy krajowych.

II. W budżecie krajowym na rok 1875, 1876 i 1877 ma być umieszczoną na ten cel rok rocznie kwota 40.000 zł. walutą austr.

P. Haller podnosi wątpliwości, czy nie za drogo obliczono kosztu budowy domu na pomieszczenie kilkunastu położnic w kwocie 119.237 zlr. i wnosi, aby w uchwale wyrazić, iżby przeprowadzono budowę o ile możności jak najtaniej, i aby w tym domu mógł się mieścić także szpital dziecienny.

P. Zybliekiewicz wnosi, aby ze względu na to że już i tak budżet krajowy przeciążony będzie w tym roku niezmiernymi wydatkami na cele humanitarne, jak n.

p. na leczenie ubogich w szpitalach publicznych (275.000 zlr.) na ukończenie szpitala dla obłąkanych w Kulparkowie (221.000 zlr.) aby więc budowę szpitalu dla położnic odroczyć.

P. Serwatowski i sprawozdawca p. Hoszard bronią wniosku komisji, powołując się głównie na to, że Sejm uchwałą zeszłoroczną wyraźnie polecił W. krajowemu rozpocząć przygotowania wstępne do tej budowy, uznając jej nagłość.

Izba przychyliła się jednak do wniosku komisji t. j. odracza budowę.

Z porządku dziennego przypada sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie utworzenia we Lwowie szkoły weterynaryi; referentem komisji jest hr. Zamojski.

Komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy przyjąć do wiadomości poczynione kroki przygotowawcze do utworzenia szkoły weterynaryi, a oraz uchwalić:

1) Sejm postanawia założyć stałą publiczną szkołę weterynaryi, wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt we Lwowie i uznaje ją za zakład krajowy.

2) Wydział krajowy przeprowadzi z Rządem rokowania, celem uzyskania według możliwości jak najwyższej rządowej subwencji, na częściowe pokrycie kosztów założenia szkoły weterynaryi, wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt we Lwowie, i pokryje z tej subwencji część kosztów na ten cel położonych; niemniej przeprowadzi Wydział krajowy rokowania z Rządem celem wyjednania dla tej szkoły rocznej subwencji.

3) Szkołą tą zarządza kuratorya, złożona na teraz z dwóch kuratorów, mianowicie: z delegata Wydziału krajowego, i z delegata Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, a po przyznaniu odpowiedniej jednorazowej i stałej subwencji rządowej, także z delegata rządowego, jako trzeciego członka.

4) Co do ostatecznego ułożenia statutu organizacyjnego dla szkoły, porozumie się Wydział krajowy z Rządem.

5) Ciało nauczycielskie składa się z trzech stałych profesorów fachowych i pomocników; profesorów mianuje Wydział krajowy na przedstawienie kuratoryi za uzgodnieniem z Rządem, jeżeli ten odpowiednią subwencję dla szkoły wyznaczy; pomocników, mistrza kowalskiego i sługi mianuje kuratorya, a zatwierdza Wydział krajowy; rządę ustanawia Wydział krajowy.

6) Sejm uchwała etat pod 4) załączony dla profesorów, pomocników, urzędników i sług zakładu.

7) Wydział krajowy podniesie sumę 2000 zł. w. a. ofiarowaną przez były Wydział miasta Lwowa na dniu 28. Kwietnia 1859 na założenie szkoły kucia koni.

8) Wydział krajowy zaciągnie i podniesie z galicyjskiej Kasy Oszczędności lub z innego instytutu kredytowego pożyczkę do wysokości sumy 30.000 zł. w. a. pod najkorzystniejszymi warunkami na hypotekę realności we Lwowie pod L. 466 3/4 położonej, będącej własnością funduszu krajowego, a przeznaczonej na umieszczenie szkoły weterynaryi, i zezna w tym celu kartę dłużną we formie, wymaganej przez pożyczający Zakład kredytowy.

9) Wydział krajowy wypłaci resztującą cenę kupna nabytej realności, równie jak należyłość rządową od przeniesienia jej własności i przeprowadzi urządzenie tej realności pod 466 we Lwowie położonej, na umieszczenie w niej szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt, kosztem sumy 42.200 zł.

10) Niedobór kosztów nabycia i przekształcenia realności pod L. 466 3/4 na umieszczenie szkoły weterynaryi wraz ze szkołą kucia koni i ze szpitalem dla zwierząt, niemniej kosztów wewnętrznego urządzenia tego zakładu, pokryje Wydział krajowy przedewszystkiem ze sprzedaży efektów do funduszu szkoły kucia koni należących, a gdyby gotówka w ten sposób otrzymana, niedostateczną była do pokrycia niedoboru, ze sprzedaży efektów, należących do funduszu kultury krajowej.

11) Wydział krajowy dołoży wszelkich starań, aby rzeczona szkoła już z rokiem 1875/6 otwartą być mogła;

12) Komisya budżetowa wstawi sumę 10.000 zł. na pokrycie bieżących wydatków tej szkoły w budżet funduszu krajowego na rok 1875.

Wnioski te przyjęto bez dyskusji do ustępu 12, w którym jest mowa o dotacyi z funduszu krajowego.

P. Golejewski zażądał wyjaśnienia, jakie jest na to pokrycie.

P. Zybliekiewicz odpowiada, że należy wstawić w budżet tę kwotę, bo jeżeli dla szpitalu tyle już zrobiono, to nie wypada zakładowi naukowemu nieważliwej użyteczności odmawiać 10.000 zł. w. a.

Popiera go p. Skwarczyński wskazując, iż tu nietylko o naukowe cele idzie, ale także o produkcyjne — dla pożytku hodowli bydła.

P. Golejewski zapytuje, ile będzie w r. przyszłym wynosił krajowy dodatek do podatków.

P. Zybliekiewicz odpowiada, że 37 centów od reńskiego podatków stałych — co jednak bynajmniej nie powinno wstrzymać od uchwalenia zapomogi w utworzeniu szkoły weterynaryi.

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba ustęp 12 wniosku komisijnego przyjmuje.

Uchwalono też i etat osób i plac gro-na nauczycielskiego i służby dla tejże szkoły.

Cyfrę plac zaprojektowane, wskutek wniosków hr. Golejewskiego zmieniono w następujący sposób.

Dyrektor oprócz dodatków będzie pobierał rocznej płacy 1500 zlr., profesor fachowy 1000 zlr. adjunkt 800 zlr. asystent 600 zlr. Na wniosek p. Antoniewicza wykreślono posadę odźwiernego. Mistrz kowalski ma pobierać 600 zlr. płacy.

Pp. Skwarczyński Agopsowicz, Rey i Zamojski, którzy bronili wniosków Wydziału kr. co do wymiaru pensji, powoływali się głównie na to: że lwowska szkoła weterynaryi ma mieć charakter wyższego zakładu naukowego, więc i kwalifikacje nauczycieli powinny być odpowiednie a za lichą placę dobrych nauczycieli trudno będzie wyszukać.

Uchwały co do urządzenia szkoły weterynaryi przyjmuje sejm i w trzecim czytaniu.

P. Chrzanowski zdaje sprawę o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1873.

Co do formy prowadzenia ksiąg rachunkowych przez Wydział krajowy wnosi komisya budżetowa.

Wysoki Sejm uchwalić raczy: Sejm poleca:

a) aby w przyszłych zamknięciach rachunków, poczynsz od zamknięcia rachunków z r. 1874, wszelkie zaliczki na wydatki objęte pozycjami budżetu, były zapisywane we właściwych rubrykach wydatków, a zwroty tych zaliczek, jeżeli będą, należy wpisywać na dochód. Również zwroty zaliczek poczynionych w dawniejszych latach, należy wpisywać na dochód w chwili ich uiszczenia;

b) kasę depozytów oddzielić od funduszu krajowego;

c) w zamknięciach rachunków, wykazując sprzedaż lub kupno efektów, należy wymieniać wyraźnie ich rodzaj oraz kurs, według którego sprzedane lub kupione zostały;

d) uzasadniając w zamknięciu rachunków przekroczenia lub zaoszczędzenia względnie do uchwalonego budżetu, należy szczegółowo wymieniać powody przekroczeń lub zaoszczędzeń.

Co się tyczy strony merytorycznej sprawy wnosi komisya: Wysoki Sejm raczy udzielić Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków r. 1873.

Wnioski te Izba jednomyślnie przyjmuje. Dyskusji prawie nie było, zaszła tylko wymiana zdań między sprawozdawcą a członkiem Wydziału krajowego p. Wereszczyńskim i p. Gniewoszem, której treść dla biura rachunkowego Wydziału krajowego podaje jasniejsze wytłumaczenie życzeń sejmowej komisji co do sposobu prowadzenia buchalterji krajowej.

Powziętemi uchwałami uczyniono zadanie wnioskowi p. Gniewosza dotyczącym reform rachunkowości w Wydziale krajowym.

Koniec posiedzenia na dziesięć minut przed godz. 10.

XXII. posiedzenie Sejmowe z dnia 15. października.

Początek o godz. 10tej minut 45. Przewodniczącym marszałek krajowy JO. ks. Leon Sapieha; komisarz rządowy JW. p. Bartmański.

Gminy Leżajsk i Nowoszyn wniosły petycję o zapomogę dla pogorzalców; miasto Stryj o subwencję na budowę szkoły; gmina Jarosław o zwrot prowizji zapłaconej od zaciągniętej pożyczki z funduszu pożyczki krajowej z r. 1873; gmina Chomiaków protestuje przeciw okręgom gminnym.

Z porządku dziennego przypadają sprawozdania komisji dla kultury krajowej o przedłożeniu rządowemu do ustawy o ochronie niektórych zwierząt dla uprawy ziemi pożytecznych. Ustawa ta pod karą 1 do 15 zlr. lub 12 godzin do 3 dni aresztu zakazuje łapania, zabijania i sprzedawania następujących 36 gatunków ptaków: kos, drożd spiewak, opoczunki, czyli podkamionki, płochacz, pokrzywki, do których należy: sło-

zak łaknie tonów oryginalnych, wziętych z natury, na róg alpejski również nie zwrócił swojej uwagi.

Obecnie już i w Alpach coraz rzadszym się staje ów zaczarowany głos przyrody, w miarę jak cywilizacya zdobywa najwyższe szczyty gór. W niektórych okolicach w Szwajcaryi zreformowano pierwotnie prosty instrument, odebrano mu jednak w ten sposób właściwą cechę i zamieniono go na rodzaj metalowej trąby. A szkoda, bo róg alpejski zdawał się przypominać zamgloną starożytność, zdawał się być jeszcze rogiem, w który dęły Tytany.

W ogóle coraz bardziej się zaciera owo poetyczne życie pastusze w Alpach, o którym jeszcze Gessner spiewał; zwyczajnik powoli, a ów śpiew pasterski, ów Kuhreigen (Ranz-des-Vaches) jeszcze tylko po odległych odzywa się górach. Jest to śpiew którym pasterze przywołują bydło do szłasu, śpiew który na bydle niewypowiedziane robi wrażenie. Słowem tego śpiewu brak wszelkiej poezji, nuta jednak piękna a dla bydła tak zrozumiała, że gdy nieraz krowy w dolinie śpiew ten usłyszą, zrywają się z miejsca, stają się niespokojne i z rykiem biegną w stronę, z kąd je ulubiona dochodzi nuta. Jest to dla bydła śpiew wolności, zapowiedź pożywej alpejskiej paszy.

Nie tylko jednak dla bydła śpiew ten ma tyle uroku. Szwajcarom również przypomina ukochane góry, a w armii francuzkiej nie wolno było dawniej pod karą śmierci spiewać Ranz-des-Vaches, z obawy aby na jego odgłos w szwajcarskich pułkach nie panowała dezercya.

Ludzie, co dłużej w Alpach mieszkali, nie mogą się naopowiadać o zmyślności alpejskiego bydła, o inteligencji alpejskich krów. W stadzie formalna tam panuje hierarchia. Krowa co z wielkim dzwonkiem idzie naprzód i stado prowadzi, w największym jest poszanowaniu i umie cenić swój zaszczyt. Bywało, że gdy takiej krowie dzwonek odjęto, krowa posmutniała, tęskniła, chorowała, albo gdy się przypadkowo znalazły dwie takie honoracyorki, to z największą zaciętością rzuciły się na siebie, raniły się, dopóki jedna drugiej zaszczytne nie ustąpiła miejsca.

Pozwolę sobie tutaj przytoczyć ustęp z listów znakomitego znawcy Alp: „Krowy alpejskie — mówi Corrodi — mają inteligencyę. Gdy idziesz do góry pastwiskami, a piękne zwierzęta mądre głowy podnoszą patrząc się na ciebie, to ci się zdaje, że chcą wiedzieć co cię w te strony sprawadza, że się o paszport pytają! To nie są krowy, które w dolinach zaprzęgają do pluga, wychudłe i nieszczęśliwe, że na wystających kościach kapeluszy zawiesziliby moźna — to są honoracyorki przekonane o tem, że nie są bydłem ale zwierzętami. Jest w nich rasa, zacięcie, charakter. Sądzisz że krowa na dolinach będzie czuła na to, że się jej zdejmie wielki dzwonek, który dotąd na szyi nosiła? Bynajmniej. Idź jednak i spytaj się, jak smutną będzie w takim razie alpejska krowa, jak jeść nie będzie, jak wśród najbujniejszej paszy leżeć będzie nieczuła!“

Gdy bydło z początkiem czerwca na całe lato wychodzi w góry, wtedy po wsiach alpejskich wielka panuje uroczystość. Cała

ludność odprowadza swój dobytek świątecznie ubrana, krowy są przystrojone kwiatami i wstążkami, dzwonki w tysiączne się odzywają tony. Stadnik kroczy w środku poważnie a guiewnie, bo on jedyny jest w tym dniu celem pocisków i żartów. Dawnym obyczajem musi dzisiaj dźwigać pomiędzy rogami stołek do dojenia krów, ubrany w wieńce i kwiaty. Dla gór zaczyna się chwila uroczysta, chwila życia, lecz chwila ta niestety trwa niedługo, gdyż z końcem sierpnia krowy wracają do domu, a w górach znów pusto i smutno.

Pusto więc już i smutno było, gdy od Sta Maria znów wężykiem zaczął zjeżdżać ku dolinie Branglio. Z góry ukazała się dolina w całej świetności. Głębokim parowem płynął strumień z gór, gniewnie szumiąc po skałach; po prawej i lewej stronie niebotyczne poszarpane skały nieporównanie groźny przedstawiały obraz, droga zaś spuściwszy się po zakrętach dość nisko, uczepliła się lewej stronie skał i częścią tunelami częścią pod galerjami, chroniącemi ją od lawin, snuła się w głąb doliny.

Ochronna galerja, to także specjalność alpejskich dróg. Gdziekolwiek lawiny mają swe lożyska, wszędzie tam mocne debowe są postawiane ganki w ten sposób budowane, że lawina pędząc z góry po nich się przeslizga i spada w przepaść. Ganki te alpejskim drogom wiele dodają malowniczości, a stangret jadący na wysokim koźle omnibusa nie zapomni w żadnej z nich strzelać z bicia i cieszyć się głuchym odgłosem, który mu ściany wydają. Gdzieniegdzie są te galerye sklepione, z kamienia, a wtedy pod sklepieniem wisi bezlik two-

rzących się stalaktytów i nadaje tym galeryom cechy naturalnych grot.

Dolina Branglio wpada w dolinę Addy w znaną a piękną Weltelinę, w Eldorado wszystkich turystów, co płyną w Alpy jeziorem Como. Początek Welteliny prawdziwą mnie przywiatał niespodziankę.

Adda wielkim wybuchu strumieniem z okrągłego otworu w środku ogromnej skały, z tamtąd dopiero spada w przepaść i płynie dalej ku dolinie. Jeżeli Mojżesz uderzył w skałę i z niej woda wytrysła, to z pewnością promień ten wody do źródła Addy zupełne miał podobieństwo. Jest to jedno z najpiękniejszych źródeł, jakie mi się widzieć zdarzyło, piękne swą tajemniczością, swem niewidzialnem powstaniem. Za górą, za skałami jest górskie jezioro, a lud przypuszcza, że źródło Addy jest tego jeziora odpływem.

Pół godziny od źródła Addy leży Bormio, miasteczko, kąpiele i skuteczne termy. Z komfortem urządzone hotel i nowe łazienki, przesliczny widok na Weltelinę obok europejskich wygod był mi pożądanym po nużącym przejściu przez stelwjskie góry. Tam gdzie się stelwjska droga już kończy, nad wodami w Bormio, łaciński napis na wielkiej marmurowej tablicy każe pamiętać o założycielu wielkiego dzieła, o cesarzu Franciszku I.

K. Chłędowski.

wik rdzawy i słowik szary, rudogonki, gajówki, trzciniuszki, mucharki, strzyżki czyli mysikról, świergotki, pliszki, jaskółki, muchołówki, dzierzby mniejsze, pomurnik czyli mentel, pelczacz czyli zaskórnik, bargel czyli kowalik, królki, sikory, luszcza-ki, mianowicie: pestkogryz czyli grubodziób, jer, zięba, dzwonec, makolągwa, czeczotka, czyż, szczygieł, mazurek, kulczyk i gil, krzywdzioby, poswierki, skowronki, szpak, kawka, wilga, krzykacz, mianowicie: kozodoj, jerzyk, dudek, krasnowronka. Z łążących: kukułka, węgłó, i dziędzioł, so-wy, z wyjątkiem puhaćka. Sokół postułka, sokół postuleczka, sokół kobczyk, sokół myszołów, sokół wlochacz, sokół pszczo-larz oraz jeży i niedoperzy. Na żandar-merję i zaprzysięgłe straże leśne i polowe jakoteż na władze gminne nakłada ona o-bowiązek czuwania nad wykonaniem tych przepisów, a nauczyciele ludowi obowiązkowo będą musieli obznajmiać z jej treścią swo-ich uczniów.

Zgodnie z wnioskiem komisji Izba przyjmuje tę ustawę bez rozpraw.

Drugą ustawę wniesioną przez tegoż samego sprawozdawcę o ochronie zwierziny przyjmuje Izba także bez rozpraw z niektórymi mało znaczącymi zmianami w §. 1szym. Przy tej sposobności uchwalono następującą rezolucję:

1. Wzywa się c. k. rząd do ścisłego przestrzegania przepisów najwyższego paten-tu z dnia 24. października 1854 roku nor-mującego prawo noszenia i nżywania broni myśliwskiej, oraz do polecenia podwładnym mu organom, szczególnie żandarmeryi, ażeby takowe z największą energią dopilnowały wy-konania tychże przepisów.

2. Żeby pozwolenia do noszenia i uży-wania broni myśliwskiej wydawane były li tylko uprawnionym do polowania. oraz straży leśnej i łowieckiej.

3. Żeby broń myśliwska. odbierana nie-uprawnionym do noszenia tejże, nie była sprzedawana przez licytację jako broń, lecz łamana, dziurawiona i sprzedawana była li jako stare żelazo.

P. J. Kamiński referuje następnie w imieniu komisji budżetowej o potrzebie całkowitego wykończenia zakładu dla obłą-kanych w Kulparkowie, i o funduszach na ten cel użyć się mających. Komisja wnosi:

„Udziela się na budowę Domu obłąkanych w Kulparkowie dodatkowego kredytu na rok 1874 w sumie 95.977 zł. 50 ct. i poleca pokryć kwotę tę częścią pozostałości z rachun-ków na rok 1873 wynoszącej 260.708 zł. 55 ct.

„2. Sejm przyzwala na wykończenie budowy domu obłąkanych w Kulparkowie i przeznacza na ten cel sumę 221,294 zł.

„Budowle nowe mają być wykonane w drodze przedsiębiorstwa.

„3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia na ten cel aktywów pożyczki z r. 1873.

„4. Na oprocentowanie i umorzenie tej pożyczki wstawia Sejm w budżecie na rok 1875 w przybliżeniu sumę 20.000 zł.

„5. Sejm wzywa Wydział krajowy do przedłożenia planów i kosztorysów na naj-bliższej sesji Sejmowej względem przeisto-czenia i przebudowania budynków folwarcz-nych na dom administracyjny.“

W rozprawie ogólnej pierwszy zabrał głos hr. Golejewski, żądając wyjaśnień co do następujących trzech przedmiotów: 1) Co znaczy wyrażenie w pewnym ustępie sprawozdania komisijnego, iż Wydział kra-jowy obniżył preliminarzowe przez rząd koszta budowy o 90.691 zł., gdy faktycznie wyda-no dotąd na budowę tego zakładu o 334.352 zł. więcej niż rząd preliminarzował? 2) gdy spra-wozdanie komisyjne wypowiada, że „z przed-stawienia tej sprawy i jej dotychczasowego przebiegu widno, że przystąpiono do tej tak ważnej sprawy bez należytego przygotowa-nia i dejrzącej rozwagi, bez dokładnych we-wszystkich szczegółach opracowanych pla-nów i kosztorysów; również wskazanem jest praktyką, aby budowy takich rozmiarów prowadzone były w drodze przedsiębiorstwa,“ więc zapytuje poseł Golejewski, kto temu winien, iż do rozstrzygnięcia o tak kosztow-nej sprawie przystępowano bez należytej rozwagi i bez przygotowania? — A wreszcie zapytuje mówca: 3) czy za tych 221.000 zł., które na Sejm zawotować, zakład kulpar-kowski będzie już ostatecznie wykończony?

Sprawozdawca odpowiada na pytanie pierwsze, że te roboty które obejmował pla-n rządowy, zostały ograniczone w ten spo-sób, że rzeczywiście mniej kosztowały o 90.691 zł., niż kosztorysem oznaczono, lecz owe plany nie obejmowały następujących pozycji: 1. Budynek administracyjny 63.463, 2) Urządzenie łazienek 3.000, 3) Chodniki kamienne 6.062, 4) Ogrzewanie i wentyla-cya 12.000, 5) Wyhodki 8.560, 6) Oświetle-nie gazowe 3.800, 7) Wewnętrzne urzą-dzenie zakładu 30.000, 8) Koszta prowa-dzenia budowy 32.893 zł. — Co czyni ra-zem 162.179 zł.

Doliczywszy do tego także 15 0/0 od sumy kosztorysowej rządowej 549.881 zł.

jako podwyżkę cen materyałów i robotnika od r. 1866—1871, co wynosi około 82.000 zł., okaże się, iż komisya słusznie użyła wyrażenia, że kosztorysowa kwota rządowa została obniżoną. Na drugie zapytanie p. Golejewskiego odpowiada sprawozdawca, że winni wszyscy, ktokolwiek zajmował się do-tąd zakładem kulparkowskim, iż jego budo-wa tak niefortunnie pod względem finanso-wym wypadła: winien Rząd, Sejm i Wydział krajowy. Co się tyczy trzeciego pyta-nia, oświadcza mówca, że za sumę 221.000 zł., żadaną przez komisję, zakład kulparkow-ski zostanie zupełnie wykończonym i urzą-dzonym, tylko z powodu, że komisya bu-dżetowa wykryła pożyczkę 63.000 zł., ża-daną na budowę osobnego domu admini-stracyjnego, więc w przyszłym roku potrze-ba będzie budynki folwarczne przerobić na pomieszczenie administracji.

P. Wodzicki, jako przewodniczący komisji budżetowej, oświadcza, że zamiast projektowanej w komisijnem przedłożeniu sumy 221.000 zł., uchwaliła komisya w o-statniej chwili dla ulżenia budżetowi wsta-wić na rok przyszły tylko pożyczkę 114.000 zł. wynoszącą, a ponieważ z powodu tej re-dukcyi odpadnie potrzeba zaciągania pożycz-ki, więc w ustępie 4tym wniosku komisyj-nego miałyby być powiedziano „na opro-centowanie zaciągniętej z funduszu dome-stycznego pożyczki przeznacza się na rok 1875 kwota 5280 zł. w. a.“

P. Serwatowski oświadcza, że Wydział krajowy chyba tyle zawiął w tej spra-wie, iż niedość energicznie naierał o przy-zwolenie całych kwot, żądanych kosztory-sami i planami — bo wskutek okrojów, do-rywczoz przez Sejm uchwalonych, okazała się zawsze potrzeba techniczna rozmaitych zmian i przeróbek, co powiększało znacznie koszta budowy.

W rozprawie szczegółowej p. hr. Go-lejewski postawił żądanie aby w ustępie 1. projektowanej uchwały wymieniono, iż wyznaczona suma daje się na „ostateczne“ wykończenie zakładu.

P. Zybliekiewicz sprzeciwia się temu, bo gdy w przyszłym roku potrzeba bę-dzie przerabiać budynki folwarczne na ad-ministrację, to potrzeba będzie na to zno-wu nowych funduszy.

P. hr. Golejewski odpowiada, że do tych trojga, którzy zawinieli w sprawie kul-parkowskiej: Rządu, Sejmu i Wydz. krajo-wego, liczyć także wypada komisye budże-towe które nigdy dokładnie rzeczy nie zba-dały — i teraz n. p. także fałszywie tłumaczy Sejmowi komisya że żadana kwota przeznaczoną ma być na ukończenie szpi-tala, gdy jeszcze potrzeba będzie na ten cel wotować nowe sumy.

P. Zybliekiewicz zwraca uwagę hr. Golejewskiego, że co innego jest szpital, a co innego dom dla administracji. Zresztą komisye budżetowe żądanych budowli nie projektowały nigdy, tylko miały znaleźć pieniądze na to, co Sejm budować posta-nowił.

Do ustępu 5go wnosi p. Serwatow-ski poprawkę aby nie przepisywano Wydziałowi krajowemu wyraźnie iż admini-stracya ma być umieszczoną w budynkach fol-warcznych, gdyż będzie praktyczniej biura umieścić w szpitalnym gmachu.

P. Golejewski twierdzi, że ustęp 5ty powinien być opuszczony, gdyż Wydział krajowy i bez wezwania zażąda pieniędzy gdy będzie ich potrzebował. (Wesołość).

P. Zybliekiewicz odpiiera, iż biorąc rzecz seryo, ustęp ten jest konieczny, bo Wydział żądał 63.000 zł. na budowę oso-bnego budynku administracyjnego. Komisya wykryła jednak tę pożyczkę z preliminarza, więc wypada na to dać jakąś konkluzję — a to mieści się w ustępie 5tym.

Przy głosowaniu przyjęto wniosek ko-misji ze zmianami w ustępie 1, 4 i 5 w myśl poprawek hr. Wodzickiego i Ser-watowskiego.

W imieniu Wydziału krajowego przed-kłada następnie poseł Skwarczyński petycję gminy Kiczna w p. Sandeckim o pozwolenie poboru gminnego dodatku do podatku wysokości 260/0 podatków stałych na umorzenie zaciągniętej w Sandeckiej kasie oszczędności pożyczki w kwocie 6000 złr. na 9 0/0 spłacalnej w 25 la-tach. Gmina zaciągnęła ten dług w celu zakupna 120 morgów lasu w Łącku lecz cała sprawa tak była pokierowana przez faktora, iż dziś pozostało przy gminie za-ledwie 91 morgów tego lasu, i gniotący dług kasy oszczędności. Wydział kr. wnosi, aby go Sejm upoważnił do przeprowadzenia rewizji całego tego interesu, do zapłacenia z funduszy pożyczki głodowej dwóch zale-gających rat umorzenia pożyczki w kasie oszczędności w N. Sączu zaciągniętej, a na umorzenie dalszych rat, aby przyzwolono gminie Kiczna na pobór 500/0 dodatków do podatków. Wnioski te przyjmuje Izba bez dyskusji.

Gminie miasta Jarosławia przyzwolono na pobór opłaty po 3 zł. od wiadra piwa na

rzecz gminy przez 8 lat na budowę szkoły realnej.

Dla pokrycia wydatków gminnych poz-wolił Sejm na wniosek tegoż samego spra-wozdawcy na pobór dodatku do wszystkich podatków bezpośrednich (bez nadzwyczajne-go dodatku) następnym gminom:

gminie Bania powiatu Kałuskiego na rok 1875 w wysokości 66 1/2 0/0

gminie Jaworówka powiatu Kałuskiego na rok 1875 w wysokości 63 1/2 0/0

gmina Jezupola powiatu Stanisławow-skiego na rok 1874 w wys. 700/0

gminie Jezupola pow. Stanisławowskiego na r. 1875 w wys. 590/0

gminie Lubinka pow. Tarnowskiego na r. 1875 w wys. 550/0

gminie Łęg ad Partyn pow. Tarnow-skiego na r. 1875 w wys. 610/0

gminie Tarnowiec pow. Tarnowskiego na r. 1875 w wys. 590/0

gminie Budyłowa pow. Śniatyńskiego na r. 1875 w wys. 580/0.

Gminie miasta Chrzanowa zezwoli Sejm na pobór zwiększonego podatku gmin-nego od gorących napojów i piwa.

Na wniosek komisji budżetowej, przed-łożony przez p. Waleryana Podlewskiego jako sprawozdawcę uchwalono udzielić p. Amali Gadzińskiej jednorazową zapomogę w kwocie 600 zł.

Z porządku dziennego następuje spra-wozdanie komisji administracyjnej o pety-cyi wydziału pow. w Horodence, aby mu wolno było we wszystkich gminach tegoż powiatu przymusowo zaprowadzić gminne kasy pożyczkowe; sprawozdawca komisji jest p. Kocyłowski. Wnosi on, aby ze względu na zawarowaną ustawami swobodę gmin rozporządzenia swoim majątkiem, Sejm do tej prośby horodeńskiego Wydziału po-wiatowego nie przychylił się, jakkolwiek uznaje objawioną w tym względzie chwa-lebną dążność tegoż Wydziału powiatowe-go.

Gdy otworzono rozprawę nad tym wnioskiem zażądał głosu p. Całkowski. Wypowiedział kilka słów niewyraźnie i za-milkł. Sprawozdawca p. Kocyłowski o-świadcza, iż niema na to odpowiedzi — a Sejm przyjmuje przedłożony przez niego wniosek. Tą uchwałą uznano też za zała-twioną petycję buczackiego Wydziału po-wiatowego, domagającą się także przymuso-wego zaprowadzania gminnych kas pożyczkowych.

Następuje sprawozdanie komisji bu-dżetowej o prośbie Towarz. tatrzańkiego o zapomogę. Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm poleca zamieścić w budżecie wydatków z funduszu krajowego 400 zł. ja-ko zasiłek stały roczny dla galic. Towarzy-stwa tatrzańkiego i poleca Wydz. krajowe-mu, aby kwotę tę wypłacał wydziałowi tegoż Towarz. pod warunkiem, że Towarzystwo pokrywać będzie wydatek na utrzymanie stra-ży ustanowionej w celu uchronienia od za-głady zwierząt tatrzańskich, mianowicie ko-zic i świstaków, których wytepienie zaka-zała ustawa krajowa z dnia 19. lipca roku 1869.“

Postowie ks. Krasicki, Iwaniszów i Laskorz sprzeciwiają się temu wnioskowi ze względów oszczędności, nie uznając za potrzebne łożyć jakikolwiek koszt na o-chronę zwierząt tatrzańskich.

P. Weigel i sprawozdawca bronią wniosek komisji powołując się na to, że ustawa sejmowa, sankcyonowana przez ce-sarza, nakazuje chronić świstaki i kozice, że zresztą Tow. tatrzańskie z innych także względów zasługuje na poparcie. Przy gło-sowaniu Izba odrzuca wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje spra-wozdanie komisji prawniczej o wnioskach p. ks. Zawadowskiego w przedmiocie ustanowienia w drodze ustawodawczej stopy procentowej i ks. Stępkę o wzbronieniu egzekucyi wyższych procentów nad 12 proc. Po wyczerpującem wyluszczeniu przedmiotu poruczonego komisji do rozbioru, kończy jej spraw. dr. Rydzowski referat swój następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd do wyjednania w drodze ustawodawstwa Państwa ustawy dla Kró-lestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem, któraby ustawa z d. 14. czerwca 1868 Nr. 62 Dz. pr. P. w tymże kraju zawiesiła, a natomiast któraby obok zniesienia patentu z d. 2. grudnia r. 1803 Nr. 640 Zb. u. S., rozporządzenia z d. 14. grudnia 1866 Nr. 166 Dz. p. P. i §. 485 kodeksu karnego, zawierała w sobie następujące postanowienia:

1. Istniejące dotychczas ograniczenia prawne co do umownej stopy procentowej od pożyczek pieniężnych znosi się.

2. Procenta umówione bez pewnej miary, jak niemniej procenta prawne

z ustawy należne, wynoszą sześć od sta-rocznie.

3. Najwyższe procenta umowne, jakie sąd ubezpieczać, przyznawać i drogą egzekucyi ścigać dozwolici może, wynoszą dwa-naście od sta rocznie.

4. Inne postanowienia kodeksu cywil-nego powyższym nieprzeciwne co do umów pożyczki i kary konwencyonalnej pozostają nietknięte.

W rozprawie ogólnej poseł ks. Stępek oddaje uznanie komisji prawniczej za gruntowne opracowanie przedmiotu, i poleca tę rzecz najrozsądniejszej opiece delegatów naszego kraju do Rady państwa w ogólności a w szczególności dra Rydzowskiego.

P. Skrzyński wykazuje że uchwa-lona przez Sejm swoboda działywa gruntów nie mniej szkodliwie oddziaływa na dobro-byt ludu jak lichwa, stwierdzając w dalszym toku swej mowy że stopa procentowa tylko tam reguluje się w naturalny sposób, gdzie jest dostateczna konkurencyja dobrze urzą-dzonych zakładów kredytowych, a tam gdzie ich nie ma i konkurencyja waży się między lichwiarzami z rzemiosła a lichwiarskimi bankami, tam koniecznie potrzeba ustawo-dawczego ograniczenia stopy procentowej. Mowca wnosi aby nietykły wnioski ale całe *exposé* komisji prawniczej przedłożyć rzą-dowi.

Sejm przyjmuje z oznakami radości jedno myślnie wnioski komisji prawni-czej *en bloc*.

Następuje drugie czytanie wniosku p. Antoniewicza o ulżenie uczniom szkół śred-nich w opłatach szkolnych; sprawozdawca dr. Janowski.

Komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wzywa się c. k. Rząd, ażeby po-stanowił co następuje:

a) uczniowie I. klasy szkół średnich już w pierwszym kursie mogą uzyskać uwol-nienie od opłaty szkolnej,

b) oprócz uwalniania od całości, do-zwala się w szkołach średnich uwolnienie od połowy opłaty szkolnej.

P. Antoniewicz dziękuje, że komi-sya przynajmniej w części przychyliła się do jego wniosku, który zmierzał dalej w tym przedmiocie. Sejm bez dalszych roz-praw przedłożone wnioski przyjmuje.

Bez dyskusji uchwalono udzielić pra-wa poboru myta gminie i obszarowi dworskiemu w Wełdzirzu, obszarowi dworskiemu w Sierminie i gminie miasta Stryja.

Koniec posiedzenia o godz. 2. minut 25. — dalszy ciąg wieczorem o godz. 6tej.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Austria-Węgry. Z d. 1. stycznia 1875 r. puszczono będą w obrót nowe, zmie-nione znaczki stemplowe wszystkich katego-ryj (z wyjątkiem znaczków stemplowych dziennikarskich po 1 ct. i 2 ct.) a to: a) Znaczk. i stemplowe po 1/2 centa i po 1 ct. 2, 3, 4, 5, 7, 10, 12, 15, 25, 36, 50, 60, 75 i 90 cent., dalej po 1 zł., 2 zł. 2 zł. 50 ct. 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 15 i 20 zł. b) Znaczk. stemplowe na kalenda-rze po 6 centów. Od znaczków telegra-ficznych odróżniają się nowe znaczki stem-plowe tem, że na pierwszych ma obraz i obwódka jeden i ten sam kolor, na nowych zaś znaczkach stemplowych dwa rozmaite kolory; prócz tego różnią się te znaczki ry-sunkiem, odmiennym sposobem oznaczenia wartości tudzież wielkością. Obecnie używa-ne znaczki stemplowe wyjdą z użycia z d. 31 stycznia 1875 r. Czas bezpłatnej wymia-ny starych nieużytych znaczków, na nowe, naznaczony został od 1. lutego do 30 kwie-tnia 1875. Trafikanci mają wcześniej, przed 1. styczniem 1875 wymienić zapasy starych znaczków na nowe. Po upływie d. 30 kwie-tnia 1875 nie będzie mogła mieć miejsca wymiana starych znaczków ani też wyna-grodzenie.

W sprawie dostawy potrzeb dla armii zamieszcza *Wiener Abendpost* bardzo obszerny artykuł, z którego wyjmujemy na-stępujące zajmujące szczegóły. Nowe umo-wy o dostawę potrzeb umundurowania dla c. k. armii są już ukończone i zatwierdzo-ne przez państwowe ministerstwo wojny. Dawniejsze towarzystwo dostawy potrzeb dla armii składało się jak wiadomo, z trzech firm wyrobu sukna, i po jednej firmie dla dostawy towarów lnianych i wełnianych i skórzanych. Obecnie bierze udział w dostawie sukna 11 fabrykantów sukna (nie licząc w to węgierskich dostawców) 9 fabrykan-tów wyrobów lnianych i wełnianych i 8 fa-brykantów skór, przeto razem 28 firm. Z tych przypada na poszczególne kraje: a) sukno: 4 fabryki morawskie, 4 czeskie, 2 galicyjskie, jedna szląska. b) Płótno i ka-likot: 2 fabryki niżsoaustriackie, 3 cze-skie, 1 węgierska i 3 morawskie. c) Skóry: 3 fabryki niżsoaustriackie, 2 morawskie, 1 czeska, 1 styryjska i 1 węgierska. Z trze-ma fabrykami węgierskimi toczą się je-szcze rokowania o dostawę sukna. — No-

we towarzystwa ukonstytuowały się już i noszą następujące firmy: „Towarzystwo dostawy sukna dla c. k. armii, Quittner'a, Berdlik'a i spółki;“ „Austriacko-węgierskie towarzystwo dostawy towarów lnianych i bawełnianych dla c. k. armii, Marbacha i spółki;“ „Austriacko-węgierskie towarzystwo dostawy wyrobów skórzanych dla c. k. armii, Schmitt'a i spółki.“ — Ugody wszystkich tych 3 spółek z c. k. państwem ministerstwem wojny, są zupełnie jednakowe. Każde towarzystwo jest obowiązane w czasie spokoju dostarczyć oznaczonej ilości wyrobów, a gdyby w czasie spokoju okazała się potrzeba większej dostawy, natenczas mają być wszczęte rokowania z właściwym towarzystwem, gdyby zaś rokowania te w przeciągu dni 14 nie doprowadziły do pożądanego rezultatu, może ministerstwo wojny postarać się gdzie indziej o dostawę potrzebnych artykułów. W czasie wojny ma każde towarzystwo dostarczać dwa razy tyle, co w czasie spokoju. Co do obuwia zostało postanowione, że w chwili wypowiedzenia wojny ma towarzystwo dostarczyć najdalej do ośmiu dni n. p. 100.000 par butów w dwa tygodnie później znowu 100.000 i t. d.; postarano się więc o to, ażeby żołnierzy wyruszających w pole miał z sobą dwie pary butów. Ażeby państwowe ministerstwo wojny miało gwarancję, iż towarzystwa będą mogły spełnić swe zobowiązania na wypadek wojny, polecono fabrykantom sukna i skór, ażeby celem fabrycznego wyrobu przedmiotów dostarczać się mających, założyli takie fabryki, któreby były zdolne na wypadek wojny wyrabiać podwójną ilość zakontraktowanych przedmiotów. Fabrykanci sukna założą podobne fabryki w Bernie i Graczu, a fabrykanci skór w Wiedniu, Bernie, Graczu, Budapeszcie i Trebitsch. Wyrob sukna odbywać się będzie pod kontrolą wojskową. Wszystkie fabryki, tylko co wymienione, będą stały pod kontrolą wojskową. Ważną jest ta okoliczność, że podniesiono minimalną wagę sukna; fabrykanci będą przeto musieli dostarczać sukna cięższego a więc teższego i trwalszego. Węgierska fabryka wyrobów lnianych i konopianych w Koszmaru na Węgrzech przyłączyła się do „aust. węg. towarzystwa dostawy towarów lnianych i bawełnianych dla c. k. armii“ a węgierska fabryka wyrobów skórzanych Adolfa Schmitta & Comp. w Bosan na Węgrzech, do „aust. węg. tow. dostawy wyrobów skórzanych dla c. k. armii, Schmitta i spółki.“

Towarzystwo dostawy sukna, płótna i kalikotu zawarło umowę o dostawę tych przedmiotów na trzy lata, a towarzystwo dostawy wyrobów skórzanych na pięć lat. Licytacja na dostawę tych przedmiotów na r. 1875 została właśnie rozpisana.

Sejm czeski uchwalił d. 13. b. m. budżet krajowy na r. 1875, tudzież wniosek komisji budżetowej oddania politechnicznych zakładów krajowych w zarząd państwowy, wbrew życzeniom Gregra i Trojana, którzy wyrazili obawę, iż ztąd powstanie szkoda dla narodowości czeskiej. Russ wraz z 43 innymi posłami wystosował interpelację do namiestnika treści następującej: „Jak często zwiedzani krajowi inspektorowie szkolni w latach ubiegłych prywatny zakład naukowy Jezuitów w Mariaschein? Jaki był rezultat tych inspekcji? Co zarządziła w tej mierze krajowa Rada szkolna? W odpowiedzi na liczne podania o zapomogi gmin dotkniętych nieurodzajem upoważnił sejm Wydział krajowy do udzielenia poszkodowanemu właścicielowi 50% pożyczek za spłatą w 5 latach, począwszy od r. 1876, za poręką odnośnych gmin; w budżet wstawiono na ten cel 150.000 złr.“

Na posiedzeniu sejmku styryjskiego w dniu 13. b. m. byli obecni pp. minister Stremayer i biskup Zwirger. Sejm uregulował płace urzędników krajowych, uchwalił budżet krajowy na rok 1875 i odrzucił przedłożenie rządowe o ochronie zwierzy. Wydziałowi krajowemu polecono wypracować do najbliższej sesji sejmowej ustawę o wynagrodzeniu szkody wyrządzonej przez t. z. wólnych strzelców i wykaazać stan majątkowy kraju. Przejście akademii technicznej na fundusz państwowy, przyjął sejm do wiadomości. Poseł Paierhuber, który niedawno zrezygnował z godności członka Wydziału krajowego, został ponownie wybrany i przyjął wybór.

Na wieczornem posiedzeniu w dniu 13. b. m. przyjął sejm czeski ustawę o księgach gruntowych według brzmienia przedłożenia rządowego.

Sejm morawski przyjął do wiadomości sprawozdanie wydziału krajowego, że rokowania z władzami wojskowymi o wybudowanie koszar dla konnicy musiały być tymczasowo przerwane i uchwalił wezwać rząd, ażeby postarał się jak najspieszniej o ustawę o kwatery wojska. Sejm ten uchwalił także urządzić dwie szkoły agronomiczne, jedną niemiecką w Neutitschein a drugą słowiańską, w Przerowie.

Sejm krański odrzucił umowę zawartą pomiędzy ministerstwem skarbu a

krańskim wydziałem krajowym o uregulowaniu stosunku państwa do krańskiego funduszu indemnizacyjnego.

Sejm morawski uchwalił dnia 13. b. m. na wieczornem posiedzeniu przedłożenie rządowe o chowie bydła i ustawę polną; uchwalił także wybudować gmach sejmowy kosztem 650.000 zł.

Sejm kroacki uchwalił na wniosek Derencinsa opuścić w procedurze karnej ustęp odnoszący się do zaprowadzenia sądów przysięgłych dla pospolitych zbrodni; uchwalono następnie projekt ustawy o organizacji służby zdrowia.

Francya. (Memoriał rządu Serrana.)

Korespondent paryżki *Neue fr. Presse* podaje obszerną analizę ostatniej noty rządu madryckiego, wręconej temi dniami księciu Decazes, którą powtarzamy ze względu na jej niezwykłą domostwość. Nota datowana jest z 4. b. m. i zawiera na czele oświadczenie, że pełnomocnik hiszpański przyrzadzenie francuzkim ułożył ją na wyraźne polecenie swego rządu. Po uznaniu rządu madryckiego przez rząd francuzki, przyrzekł gabinet wersalski strzedz granicy, nie dopuszczać dowozu broni i internować Karlistów przebywających na terytorium francuzkiem; gabinet madrycki czekał na próżno dwa miesiące na spełnienie tych obietnic. Kilka departamentów francuzkich jest bowiem ciągle jeszcze miejscem schronienia powstańców, bezpieczną podstawą ich operacji i miejscem pobytu Donny Małgorzaty. Pełnomocnik uznaje dobre chęci ministra spraw zagranicznych, lecz urzędnicy działają wbrew intencjom rządu francuzkiego. Być może, że winne temu instrukcje, które otrzymali agenci rządowi; lecz bądź co bądź faktem jest niezbitym, że władze rządowe obojętnie przypatrują się działaniom agentów Karlistowskich na terytorium francuzkiem. Nota przytacza dalej ustęp ostatniej noty ks. Decazes, że przemycanie broni i amunicji nie odbywa się na terytorium francuzkiem, lecz na rzece Bidassoa wzdłuż wybrzeża hiszpańskiego. Poseł przyznaje że kontrabanda ta odbywa się czasami na morzu, lecz nie może pominąć milczeniem i tej okoliczności, że Karliści otrzymali już mnóstwo broni i amunicji z Francji; że żołnierze Karlistowscy uzbrojeni są karabinami francuzkimi i chodzą w mundurach białej ruchomej gwardji francuzkiej. Całą pozostałością ostatniej wojny francuzkiej zapatrzono powstańców.

Karliści cieszą się poparciem Francji od czasu bitwy pod Orequieta t. j. od samego początku obecnej kampanii. Dzięki tej protekcji mógł Don Carlos przebywać we Francji i tam przygotowywać się do wojny domowej. Władze francuzkie utrzymywały wówczas, że nie mogą znaleźć miejsca w którym Don Carlos się znajduje. Na wszystkie zapytania konsulów mieli prefekci jednakią tylko odpowiedź, że sprawę tę należy poruszyć w drodze dyplomatycznej. Następnie mówi Armijo de Vega o pobycie Donny Małgorzaty we Francji, i konstatuje, że prefekci wzbraniłi się internować znakomitszych powstańców, którzy znajdowali się w orszaku małżonki Don Carlosa.

Następuje ustęp, który jest prawdziwym aktem oskarżenia przeciw prefektowi Niższych Pyreneów. Wiadomo powszechnie, że Don Carlos przebywał w Pau i Bayonie i że dnia 2. maja 1872 w towarzystwie 12 znakomitszych dowódców powstania przekroczył granicę francuzką w okolicy Sava. Podprefekt Bayonyi uwiadomi konsula hiszpańskiego, że Don Carlos przybył tego dnia do Sava. Konsul domagał się kilkakrotnie internowania Don Carlosa wymieniając nawet dom, w którym pretendent mieszkał, lecz nadaremnie; a na domiar tego wszystkiego doniósł prefekt Nadaillac 3. maja prezydentowi republiki, że w myśl instrukcji zwiędził granicę i przekonał się naocznie o pilnem strzeżeniu granicy przez agentów francuzkich. Relację swoją zakończył ten prefekt następującym ustępem: „O Don Carlosie nie mogłem się nic pewnego dowiedzieć; nie wiem nawet czy przebywa on na naszym terytorium; czuwać bardzo pilnie.“ Dalej wspomina nota o następujących wydarzeniach: W czerwcu i we wrześniu r. 1873 musieli żołnierze armii regularnej wstąpić na terytorium francuzkie. Prefekt Niższych Pyreneów chciał ich internować i trzeba było reklamacji aż do poselstwa w Paryżu ażeby temu przeszkodzić. Innym razem odstawił prefekt tych żołnierzy do Cette, zamiast oddać ich do konsula w Bayonie; w skutek tego żołnierze ci opóźnili się ze swym powrotem do ojczyzny. Barona de la Torre nie chciał prefekt Nadaillac internować, ponieważ tenże oświadczył mu, że jakkolwiek jest Karlistą, nie zajmuje się wcale sprawami swego tronictwa. A jednak de la Torre był jednym z najczynniejszych agentów karlistowskich w Pau. Prefekt departamentu Gironde okazywał również przychylność dla Karlistów, wzbraniał się bowiem internować ks. de la Rosa, szefa królewskiego domu Don Carlosa, nie-

mniej kilku księży hiszpańskich, którzy czynili udział w powstaniu. Pełnomocnik hiszpański uskarża się dalej na złowrokonie internowania powstańców w razach, gdy władze francuzkie uległy reklamacyom rządu hiszpańskiego; wyraża on przytem przekonanie, że instrukcje francuzkiego ministra spraw zagranicznych będą tak długo źle i niewłaściwie przeprowadzane, dopóki urzędnicy, którzy dali już do ody swoich sympatyj dla Karlistów, pozostawiać będą na czele departamentów pogranicznych. Bayonna, Pau i Perignau przepełnione są Karlistami a prefekci nie chcą ich internować. Na podstawie tych faktów i z dokumentami w rękach mniema pełnomocnik, że odpowiedzialność za to wszystko spada na rząd francuzki, który złamał solenne stypulacje traktatu z r. 1862. W końcu wyraża Armijo de Vega przekonanie, że gdyby władze rządowe nie udzielały pomocy Karlistom, wojna domowa w Hiszpanii prędkoby się zakończyć mogła.

Rossya.

Rossyjska flota wojenna liczy obecnie 29 okrętów pancernych i 196 niepancernych, które razem uzbrojone są 911 armatami i obejmują 172.401 beczek. Siła pary wszystkich tych okrętów równa się 31.987 koni. Załoga całej floty wojennej obejmuje 1305 oficerów marynarki wliczając w to już 81 admirałów, nato 513 sterników, 210 oficerów artylerji, 145 oficerów inżynierji, 545 mechaników, 56 budowniczych inżynierskich, 297 urzędników admirałskich, 260 lekarzy, 480 urzędników cywilnych i 24.500 wojskowych różnych niższych stopni. Wedle mórz podzieloną jest flota rossyjska jak następuje: na morzu Bałtyckim znajduje się 27 okrętów pancernych i 110 niepancernych parowców, 70 z tych parowców nie ma wale dział. Czerdzięści uzbrojonych parowców ma razem z jakie 200 armat, tyleż okrętów pancernych, z których dwa jeszcze nie są ukończone. Objętość beczek wszystkich okrętów znajdujących się na morzu Bałtyckim wynosi 145.793, siła pary równa się sile 24.000. Flota znajdująca się na morzu Czarnym składa się z 2 okrętów pancernych i 29 niepancernych parowców. Jeden okręt pancerny i niepancerny parowiec budują się jeszcze. Okręty pancerne uzbrojone są 4 armatami a zwyczajne parowce 45. Cztery niepancerne parowce nie mają wcale armat. Objętość beczek wynosi 23.000, a siła pary równa się sile 4546 koni. Na morzu Kaspijskiem ma Rossya 20 niepancernych parowców, z których jeden buduje się dotąd a 9 nie ma wcale armat. Reszta ma razem 45 armat, objętość beczek wynosi 3984 a siła pary równa się sile 1200 koni. Flota sybirska ma 28 parowców, z których 7 ma razem 36 armat. Objętość beczek tej floty wynosi 8000, siła pary równa się sile 1730. Flota na Aralu składa się z 6 małych parowców, z których 5 ma razem 13 dział. Objętość beczek wynosi 624, siła pary równa się sile 217. Na Bałtem morzu są 3 okręta z 4 działami, objętości 1100 beczek i siła pary równająca się sile 585. Szkoła marynarki w Petersburgu obejmuje 263 uczniów, techniczna szkoła w Kronsztadzie 220, szkoła dla chłopców okrętowych 400. W Mikołajewie szkoła dla junkrów obliczona jest na 60 uczniów.

Rumunia.

W Gałacu przyszło niedawno do konfliktu między komendantem francuzkiego statku wojennego „La Corse“ a rumuńskim dowódcą dywizji terytorjalnej generałem Rakowicą. Rzecz tak się miała: W maju b. r. przybył statek wojenny francuzki „La Corse“ do przystani gałackiej, a komendant jego, kapitan Choppart, zrobił generałowi Rakowicy wizytę według powszechnie przyjętego zwyczaju. Komendant rumuński jednak wbrew wszelkim regułom przyzwoitości i międzynarodowej grzeczności nie rewizytował francuzkiego kapitana. Gdy więc w zeszłym miesiącu ten sam statek francuzki ponownie przybył do Gałacu, komendant jego nie poszedł już z wizytą do niegrzecznego Rumuna. Ten ostatni mylnie pojmując stosunek swój do oficera francuzkiego uczuł się obrażonym, sądził bowiem, że komendant statku ma obowiązek przedstawić się mu, jako komendantowi placu. Zamiast jednak raportować o tym wypadku ministerstwu wojny w Bukareszcie, odniósł się do francuzkiego konsula w Gałacu i oświadczył mu, że zachowanie się kapitana Chopparta sprzeciwia się rumuńskiemu regulaminowi wojskowemu, że przeto statek „La Corse“ uważany będzie odtąd za prosty okręt kupiecki, a załogę jego nie będzie wolno pojawiać się w mieście w uniformie. W skutek tego kapitan Choppart opuścił bezzwłocznie przystań gałacką lecz przedtem wniósł zażalenie i protest do jenerałego konsula francuzkiego w Bukareszcie, barona Desmi hels. Tenże widział w tem obrwę wyrządzoną władze francuzkiej i zażądał od rządu rumuńskiego doraźnej satysfakcyi. O rymieł ja rzeczywście, gdyż rumuński minister wojny Floresco zganił

surówo postępowanie jen. Rakowicy, nakazał mu bezzwłocznie rewizytować komendanta francuzkiego i przeprosić go za wyrządzoną obrwę. Gdy jednak statek „La Corse“ nie stoi obecnie w Gałacu lecz w Sulimie, musiał jen. Rakowica udać się do Bukaresztu i przerosić jenerałego konsula francuzkiego, który ten akt satysfakcyi przyjął w imieniu kapitana francuzkiego statku. Na tem skończyło się to zajście, lecz wieść się należy, że perost wito ono po sobie po obu stronach perwą gorycz, która zapewne przy najbliższej sposobności na wierzch wypłytnie.

Hiszpania.

Germania otrzymała z obozu karlistowskiego dnia 10 b. m. następujące doniesienia: „Republikanie są nieprawni w rozszerzaniu wiadomości sensacyjnych. Od ośmiu dni mówią o jego ranienu i zabiciu wskutek rozruchów w Durango, gdzie już od kilku tygodni Don Carlos nie bawił. Ta baśń nie podniosła w Paryżu ani o jeden frank pożyczki hiszpańskiej, która z powodu niewypłacanych kuponów bardzo nisko stoi. Dzisiaj szereg republikanie wiesci o zajęciu La Guardia, o zwycięztwie pod Ampostą o oddaleniu Dorregaraya, o dezercji kilku generałów i przyjaciół Don Carlosa, o zamieszkach w obozie Karlistów i o śmierci Tristana wskutek choroby piersiowej. Ale przypozostajemy na tym szeregu fałszów, ażeby nie zaużył czytelnik. Au Laserna nie zajął La Guardia, ani król Vega. Ob. miasta są otwarte, gdyż Karliści z maj. po raz drugi La Guardia, starali się usunąć obronienia. La Guardia i Villa leżą między rzeką Ebro a Estella i dlatego po kolei dostają się jednej albo drugiej stronie waleczącej, dopóki Don Carlos nie osłowni przekroczyć Ebro, co jego brat Don Alfonso uczynił już na wiosnę. Wrzekome zwycięztwo pod Ampostą było tylko utraczką, której z obu stron brało udział zaledwie 500 ludzi. Podobnie rzecz się ma z oddaleniem Dorregaraya, przeciw czemu protestujemy w imieniu wdzięczności królewskiej. Republikanie zapominają, że generał ten ciężko został ranny przed dwoma laty w Aragonii, że odtąd nie włada lewą ręką i często musi wypoczywać, ażeby nie stracił życia. Zresztą zapominają republikanie, że Don Carlos jest naczelnym wodzem wszystkich oddziałów karlistowskich i dla tego chwili z usunięciem się szefa sztabu generalnego, niema wielkiej doniosłości. Waleczny i niestrudzony Tristano proklamował 2 b. m. generałem Saballem w Olot fałsz, które Don Carlosowi powszechną sympatyę jedniły. Właśnie doniosły wtedy republikanie źródła, że Tristano umarł na suchoty.“

O nowym karlistowskim szefie sztabu generalnego, pisze korespondent *Kreuztg.*

„Mendiri jest już starym, i niezupełnie oddany Karlistom. W pierwszej wojnie domowej był on karlistowskim kapitanem, a po ukończeniu wojny przeszedł do armii w stopniu brygadiera. Był on ulubiecem królowej. W czasie zamętu wewnętrznego pomijano go zupełnie, wskutek czego przeszedł do obozu Karlistów. Od początku wojny Mendiri odznaczał się walecznością. Główną zasługę położył p d Ał. ruzą, gdzie zapobiegł eskrydzeniu Karlistów, i przeważił na ich stronę szalę zwycięztwa. Za to nadał mu Don Carlos tytuł hrabiego Abarzuza.“

KRONIKA

W teatrze dziś tragedia w 5cin aktach Szillera *Intryga i miłość*. Występ p. Józefa Rychtera w roli Millera. Zapowiedziane na jutro pierwsze przedstawienie opery Monuszki *Ilubiny*, jak się dowiadujemy, musiało być odłożone na poniedziałek.

W niedzielę odegraną będzie tragedia J. Szujskiego *Maryna Miśszchówna*, z panią Nowakowską w roli tytułowej.

Okradzenie kasy klasztoru OO. Dominikańców we Lwowie. We wrześniu był to Lwowa i stanął w h. l. ang. skim ks. Augustyn Nowacki syndyk klasztoru OO. Dominikańców w Żółtym, mającego u różnych izraelitów papiery wartościowej sumie, zwrócił na dzień 10. k. k. policyi. Skoro się dowiódł, że w klasztorze OO. Dominikańców, w ks. N. w. klasztorze OO. Dominikańców, w ks. N. do biura c. k. inspekcji policyi. Ponieważ ks. Nowacki nie mógł tam wiarogodnie usprawdziwić się z posiadania tych pieniędzy, odebrano mu w obligacjach indemnizacyjnych 5000 zł. tudzież zatrzymano paszport jego dawny, wydany przez rząd włoski, oraz kufy podróżne, które z sobą przywiózł, jego go oddano zaś za poręką do klasztoru OO. Dominikańców. Dnia rano jednak o godzinie 7. spozstrzeżono w klasztorze, że Nowacki zbiegł przez okno w refektarzu. Pokazało się następnie, że Nowacki

będąc syndykami w klasztorze OO. Dominikanów w Żółkwi miał drugi klucz do kasy klasztornej, z której w czasie wyjazdu przeora z Żółkwi, zabrał pieniądze w nieoznaczonej jeszcze sumie. We Lwowie zmienił już jeden kluczyk za 1000 zł. — Zbiegły Nowacki był, ubrany w czarną, miał na sobie palone buty i niski ciemny kapeluszek.

(A.) **Pan Jirasek**, inspektor kolei Karol Ludwika i naczelnik ruchu, towarzyszący pociągowi pospieszemu, którym w nocy z 12. na 13. b. m. przejeżdżała przez Galicję Najj. C. z Rossyjską wraz z synem, otrzymał w upominku od najd. Cesarzowicza okazały pierścień, wysadzany brylantami, w pośrodku których znajduje się przepyszny szmaragd.

* **Podjeżdzana własność.** Patrol policyjny przytrzymał tej nocy chłopaka Ludwika Prokopa — podejrzane posiadanie kosztliwej męskiej ze znakiem J. S. 4. Okazało się, że ta koszula pochodzi z kradzieży, którą wespół z Józefem Kościukiem w niewiadomym jeszcze miejscu popełnił. Obu chłopców aresztowano.

* **Uszkodzenie ciała.** Żołnierz policyjny aresztował wczoraj po południu Ozyasza Siegla, drażkarza z powodu, że uderzywszy ze złości przejeżdżającego obok niego właściciela Kaliniaka batogiem po twarzy, uszkodził mu prawe oko. — Rozalia Jabłońska, handlująca owocami na placu Krakowskim, z powodu zaślepienia przez Simonem Bikiem, kupczykiem zacięła go w końcu na niego z nożem w ręku i raniła go w twarz. Drażkarza i przelupkę odstawiono do sądu.

* **Niewiadoma pani.** która w piątek dnia 10. lipca b. r. kupując poziomki koło ratusza zgubiła woreczek skórzanym z żelazną cewką, a w którym znajdowało się 13 złr. 85 ct., może zgłosić się w c. k. policyi. Woreczek ten znalazła jak się obecnie wykryło, Kasia Zniczyn, właścianka z Majdanu powiatu Grodeckiego.

— **Staropolskie narzędzia muzyczne.** W dzienniku pruskim *Bohemii* znajdujemy wiele zajmującą dla nas wiadomość, że u fabrykanta instrumentów muzycznych w Pradze, pana Antoniego Sitta oglądać można obecnie zbiór instrumentów smyczkowych, które przed wiekami były własnością polskich mistrzów i wykonane zostały w Polsce. Różnią się te instrumenta od dzisiejszych nie tylko kształtem zewnętrznym, ale i całą budową. Data ich wyrobu przypada na czas od r. 1579 do 1655, w obec którego to faktu nabierają one tem większego znaczenia w dziejach rozwoju snycerstwa muzycznego, gdyż w owych czasach sławną później fabryka instrumentów smyczkowych w Cremonie była dopiero w związku, zaś fabryka w Bernie nie miała jeszcze rozgłosu, jaki później sobie zjednała. Pokazuje się z tego, że przemysł ten kwitł w Polsce już w czasach, kiedy w innych krajach spoczywał jeszcze w kolebce. Na dnie instrumentów, o których mowa znajdują się kartki z nazwiskami artystów polskich, którzy byli ich właścicielami, w jednym z kontrabasów zaś cały napis w języku polskim (sentencya). Bliższe poznanie tych instrumentów mogłoby bez wątpienia dostarczyć także ciekawych a nieznanych może dotąd szczegółów do dziejów rozwoju sztuki muzycznej w Polsce.

* **Nowa stacya telegraficzna** z ograniczoną służbą dzienną otwarta została dla powszechnego użytku z dniem 10. października w Radziechowie.

* **Wybór uzupełniający do Rady powiatowej** z grupy gmin większych odbył się d. 8. b. m. w Bóbroce. Wybrany został wójt z Nowosielec Hryniok Koźmiński.

* **Dzieciobójstwo.** Dnia 22. września znaleziono w potoku Kierniczyna zwanym, w Uhornikach, starostwie Stanisławowskim, nowonarodzone dziecko nieżywe. Podejrzana o dzieciobójstwo kobieta została uwieziona.

* **Pożar.** W Kamionce Starej-wsi, w starctwie Rawskim dnia 23. września pożar prawdopodobnie podłożony, pochłonął całe mienie gospodarza Fedka Karpiaka. Ogień powstał i ogarnął chatę mieszkalną tak niespodzianie i szybko, że domownicy ledwie przez okna z życiem uciekli. Szkoła wynosi 309 złr. Podejrzane o podpalenie indwiduum zostało uwiezione.

— **Nielada zakład.** Onegdaj donosiłszy o dzielnym jeźdźcu, rotmistrzu pewnym, który w przeciągu godzin 18 odbył konno drogę z Kronsztadtu do Hermansztadtu a na drugi dzień tyle mniej więcej także potrzebował czasu ażeby konno powrócić do Kronsztadtu. Świeżo znów *Czas* opowiada, że dnia 4. l. m. stanął w S. Gdynie na Węgrzech zakład, którego warunków podjął się p. Dunin, oficer pułku dragonów z Wadowickiego, zakład, że na jednym i tym samym koniu odbył podróż z Szegejnu do Krakowa (85 mil) w ciągu 10 godzin. Miał p. Dunin stanąć w Krakowie d. 14. b. m. o godzinie 4. po południu, tymczasem przybył tam już o godzinie 11. przed południem, jadąc przez Keszmark, gdzie w ujeżdżalni jeszcze dodatkowo przejeżdżał się. Jeździec i koń stanęli w Krakowie w najlepszym stanie.

— **Zuchwałą kradzież** popełniono w tych dniach w gmachu pocztowym wiedeńskim. Młody kupczyk odebrawszy w biurze na przekaz sumę przeszło 900 złr. wyszedł z banknotami w ręku do sieni, a nim zdołał je włożyć do kieszeni, wydarł mu je z ręki nieznanomy człowiek, który znikł gdzieś, nim poszkodowany mógł wyjść z przerażenia. Po dłuższem szukaniu przychwycono w końcu złodzieja, który się ukrył na schodach w tym samym gmachu. Jest nim młody syn jakiegoś wyższego wojskowego i ma być inżynierem. *Deutsche Zig.* dowiaduje się, że sprawca nazywa się Rudolf Ruff, jest szlachcicem, a z zawodu istotnie inżynierem.

— **Zwłoki generała Bema** zmarłego w Alepie, w Syryi, d. 10. grudnia 1850., mają być przewiezione do Węgier kosztem składek zebranych między Honwedami i pochowane w ziemi Szecklerów. Dotychczas zebrano już blisko 12.000 złr. na pomnik dla sławnego generała artylerji, który ma stanąć w Vasarhely nad Maroszem w Siedmiogrodzie.

— **Olbrzymi rak.** Dr. F. Hilgendorf, profesor cesarskiego japońskiego kolegium medycznego w Jeddo, niedawno na wybrzeżu Cichego oceanu pod miejscowością Enosima przy zbieraniu osobliwości morskich znalazł raka, który w rozpiętości przednich łap, czyli nożyc ma 10 stóp! Olbrzymi reprezentant rodu raczego znajduje się już w drodze do Europy i wkrótce wystawiony będzie w berlińskim muzeum zoologicznem.

— **Orkan,** który niedawno szalał na chińskich i japońskich wybrzeżach Cichego oceanu, podług szczegółowych doniesień jakie właśnie doszły do Europy wyrządził na 10 milionów szkody. Całe wybrzeże morskie pokryte jest szczątkami zdruzgotanych statków.

— **Samobójstwo.** Zeszłego piątku odebrał sobie życie w Wiedniu doktor praw Karol Titelbach. Znalezione go bez życia w miejscu publicznem, zwanem *Kinderpark*. Obok niego znaleziono wypróżnioną do połowy flaszkę.

— **Rozpacz matki.** W niedzielę przed południem przechodzący koło schodków nowej rampy kolejowej w Unterdöbling pod Wiedniem byli świadkami przerażającej sceny. Schodziła po tych schodkach żona wyrobnika Anna Frisch, niosąc na ręku jedyne swe 10-miesięczne dziecko. Zdaje się, że skutkiem nieostrożnego stąpiecia straciła ona równowagę i upuściła niemowlę, a to biedactwo tak nieszczęśliwie upadło na schodki, że zabiło się na miejscu. Niema i nieruchoma z przerażenia matka chwilę wpatrywała się okropnym wzrokiem w nieżywe dziecko, gdy rozległ się łoskot nadjeżdżającego z Nussdorf pociągu. Biedna kobieta jakby ockniona tym łoskotem ze straszego letargu porwała z ziemi zwłoki ukochanego dzieciska i biegnie ku linii kolejowej, ażeby dać się tam zdruzgotać przez nadjeżdżający pociąg. Strażnik kolejowy musiał użyć siły, ażeby nieszczęśliwą w czas jeszcze sprowadzić z szyn, a wtedy biedna matka, której rozpacz odjęła już zmysły, co temu pobiegła do pobliskiego Dunaju i rzucała się w fale. Ale i z tamąd wyratowali ją rybacy, poczem odwieziono nieszczęśliwą do szpitala.

— **Grady** w ostatnich dniach wybiły połowę plonów na plantacyach tytoniowych w amerykańskich Stanach Kentucky i Tennessee. Donosi o tem telegram z Nowego Jorku pod dniem 13. b. m.

— **Zmarła niedawno lady Russel,** matka teraźniejszego posła angielskiego w Berlinie, była dokładnie obeznana z literaturą grecką, łacińską francuską, włoską, niemiecką i swą ojczystą. Pomiedzy znakomitościami, z którymi w ciągu życia łączyły ją przyjazne stosunki, wliczają: panią Stael, Bajrona, cesarza rossyjskiego Aleksandra I., lorda Wellingtona, księżnę Berry i Angouleme, Humboldta, Schlegla, Pozza di Borgo, Sismondiego, Meternichu, kardynała Gonsalvi, Palmerstona, Clarendona i wielu innych.

† **Bryan Wallace Procter,** najstarszy z weteranów literatury angielskiej, który pisał zwykle pod pseudonimem „Barry Corn wallst“; zmarł dnia 4. b. m. w Londynie. Zmarły był autorem wielu sztuk scenicznych, dotąd z powodzeniem przedstawianych w Anglii.

— **Obrońcą Kullmanna,** sprawcy zamachu na życie ks. Bismarcka w Kissingen, ma być przed sądem doktor Schulz z Heidelbergu, znany z sympatji katolickich, które niejednokrotnie objawiał publicznie słowem i piórem.

— **O wystawie kotów,** która odbywa się obecnie w pałacu krzyżstałowym w Sydenhamie, podają dzienniki londyńskie dalsze szczegóły. Między 50 okazami, jakie zawiera ta wystawa, oglądać można ślepe koty z Nord-Hawe, koty bez ogonów z wyspy Cichego Oceanu Man, dalej angorskie czerwone ważące 15 funtów, koty-łwy z Persyi, koty mające skórę w rodzaju bawolej, mongolskie koty, a wreszcie białe z niebieskimi czyma i t. p. Pod względem osobliwej maści także wyszczególnia się wiele okazów. Premie towarzystwa wystawy dostały się kotom: angorskiemu i o bawolej skórze. Natomiast panie londyńskie które zwiadzały wystawę, złożyły powną sumę na premie

dla właścicieli pięknych kotów angielskiego, zwinnych, czarnej maści *Tom Cat*, które dobrze spełniają swą służbę w domu wyrobnika londyńskiego lub kmiecia angielskiego.

GŁOSY PUBLICZNE.

Niniejszem uwiadomiam szanownych P. T. członków Stowarzyszenia, że na dniu 24. b. m. w sali ratuszowej we Lwowie odbędzie się nadzwyczajne walne zgromadzenie Stowarzyszenia naszego. Główne sprawy mają być załatwione, a to: przystąpienie lub nieprzystąpienie do mającego się zawiązać funduszu pensyjnego w Wiedniu dla wdów i sierot o zmarłych c. k. pocztmistrzach, ekspedyentach i ekspedytorach. Druga kwestya, nieodczona rezygnacya pana Mutki z prezesostwa, a z powodu tegoż niemożliwość ze względów służbowych, by niżej podpisany dalej mógł zawiadywać wszystkimi czynnościami, spadającymi na tegoż jako zastępcę, utrzymującego oraz i kasę stowarzyszenia. Upraszam zatem szanownych Panów Kolegów, by jak najliczniej w dzień oznaczony przybyć raczyli, dla załatwienia tak ważnej sprawy, jakoteż do przedsięwzięcia nowego wyboru co do prezesa i tegoż zastępcy. O karty jazdy zmniejszonej opłaty kolejnej, życzący przybyć na posiedzenie, raczą się udać o takowe do Prezesa w Złoczowie lub tegoż zastępcy w Zaleszczykach.

Zaleszczyki, 10. października 1874.

Schiller, wice-prezes.

Biblioteka uniwersytecka we Lwowie otrzymała od Wgo Pana Alfreda Młockiego bardzo cenny dar w książkach (427 tomów) przeważnie treści historycznej i przyrodniczej, za który Dyrekeya składa uprzejme podziękowanie Szanownemu dawcy.

Lwów dnia 15go października 1874.

Dr. Urbaniski.

N a d e ś ł a n e.

— **P. Felicya z Wasilewskich Boberska** z d. 3. listopada r. b. rozpocznie w własnym pomieszkaniu, rynek 1. 10. odczyty pedagogii, opartej na psychologii i estetyki. Odczyty pedagogii będą się odbywać każdego wtorku, estetyki każdego czwartku o godzinie 4. po południu. Kurs trwać będzie sześć miesięcy do początku maja i obejmie zarys całkowity tych nauk. Chcący uczęszczać na odczyty, raczą się zapisać przed 26tym październikiem w mieszkaniu Felicyi Boberskiej lub w księgarni p. Wilda, gdyż odczyty nie nastąpiły wecale, gdyby do oznaczonego dnia liczba zamierzających uczęszczać okazała się zbyt małą. Od każdego z dwóch przedmiotów osobno opłata wyniesie 5 złr. za kurs lub 1 złr. miesięcznie, bytność na jednym odczycie 40 cent. Opłatę raczą uczęszczający składać nie przy zapisie, lecz przy rozpoczęciu lub w ciągu odczytów.

GOSPODARSTWO I HANDEL.

Ruch górniczy w Galicji.

(Gips. Kamienie młyńskie).

(W). Poseł Skrzyński na posiedzeniu sejmowem z dnia 6. października b. r. wyraził życzenie, aby w kraju naszym starano się o wyszukanie pokładów gipsu, kamieni młyńskich i t. d.

Miło mi skorzystać z tej sposobności, aby rzucić tu kilka szczegółów o gipsowych pokładach i materyale na kamienie młyńskie w naszym kraju.

Nie mogę wykazać liczbami statystycznymi, jakie znaczenie posiada gips w przemyśle, nigdzie bowiem nie znalazłem wyszczególnienia jego produkcji. Konsumcy wszakże gipsu, czy to jako materyału do budowy, czy to jako nawozu, musi być dość znaczną, skoro n. p. za jeden łom gipsu przy Gölling w Salzburgskiem przedsiębiorca, wyczytałam, znany mi zresztą z paroletniego pobytu mego w tym kraju, płaci rocznie 10.000 złr. mimo, że Salzburgskie księstwo jest małe a w sąsiednich okolicach i krajach toż samo gips się znajduje i bywa wyzyskiwany.

Adolf Lipp w swoim dziele *Verkehrs- und Handelsverhältnisse Galiziens* z r. 1870 szacuje roczną produkcję gipsu na 12.000 centnarów.

Gipsolomy istnieją obecnie w następujących miejscowościach Galicji: Podgórze, Swosowicach, Bochni, Łuczycach, Szczercu, Chocimierzu, Hawrytaku, Lwowie, Żabokrukach, Serediu, Podpieczanach, Truskawcu i Łososinie. Kodo Stanisławowa zaraz przy kolei zaachodzą się skały przedczudnego gipsu, dotąd bez użytku.

Przy obecnem rozszerzeniu kolejowej sieci i przy ożywionym ruchu budownictwem a dalej przy coraz silniej rozwiniętem

gospodarstwie rolnem, produkcya tego minerału podnosić się musi z każdym rokiem.

Podaję tu przedsiębiorcom, którzy się tym przemysłem interesują, niektóre wskazówki do wyszukania gipsu w takich nawet okolicach, gdzie on na powierzchni samej się nie pokazuje. Potrzeba się tylko rozpoznać w stosunkach konfiguracji powierzchni, rozłożenia i ułożenia gipsowych pokładów. Co do powierzchni, to wystąpienie gipsu zdradza się nieregularnym, okrągłym, lejkowatym zagłębieniem różnej wielkości i głębokości, w których na dnie zwykle znajduje się skała gipsowa.

Te lejkowate zapadliny mają swój początek w naturze gipsu t. j. w jego rozpuszczalności w wodzie, tudzież w szczelinach, które go przerzynają; można zatem przypuszczać niemal z pewnością, że tam, gdzie są zapadliny takie, chociaż by dnem swoim jeszcze na pokładach gipsu nie spoczywały, zawsze jednakowoż przy pogłębieniu na gips naprowadzą, nie masz albowiem w Galicji żadnych skał któreby taką samą odznaczały się właściwością. Gdzie nie ma takich zapadlin, tam albo gipsu nie ma, albo młodsze utwory tak go przykryły, że woda nań działać nie może. W takim razie jedyną wskazówką mogą być tylko stosunki ułożenia pokładów osobliwie zaś, bacznym być należy na obecność skał zawierających skamieniałe wodne rośliny z działu Akotyledanów z klasy *Angiosporów*, z rodzaju *Algów*, tak zwane *Nullipory*; utwor ten bowiem ogólnie w wschodniej Galicji bardzo jest rozpowszechniony i stanowi pokład bezpośredni, na którym gips spoczywa.

W tych zatem utworach, na których w wschodniej Galicji gips bezpośrednio spoczywa, występują *Nullipory* w guzowatych kulach od wielkości orzecha aż do wielkości jabłka. Powierzchnia ich opiera się zwietrzeniu silniej, niż masa wapiennista lub piaskowata pokładów, w których się znajdują, z tego też powodu widać na wierzchu takich pokładów zwierzęta wolne wzgórki, a na ich pochyłościach toczące się bryły (*Nullipory*), które każdemu, kto je raz tylko widział, utkwia w pamięci.

Gdzie takie skały z *Nulliporami* stanowią najwyższe ogniwo pokładów, gdzie bezpośrednio okrywa je ziemia urodzajna, albo glina żółta tam daremnie szukać gipsu a tem mniej tam, gdzie wyżej wymienione trzeciorzędne pokłady albo skały kredowej formacyi (opoka) lub też gdzie czerwony powszechnie znany piaskowiec (Trembowla) albo nareszcie ciemno-popielaty przechodowy wapieniak lub łupek (w okolicy ujścia Lipy złotej i t. d. występują jako najwyższe ogniwo. Przeciwnie tam, gdzie siny ił, który u podnóża Karpat a osobliwie w zachodniej Galicji dość znacznie się rozłożył, albo gdzie wierzchni trzeciorzędowy piasek, zawierający dobrze zachowane skamieniałości (muszle) pojawia się na powierzchni, tam opłaca się głębiej ku spodowi poszukiwać gipsu.

Wyszukanie samego gipsu niekiedy w takich razach z wielkimi łączy się trudnościami, a to z powodu, że właśnie ten siny ił nieraz wielką grubość posiada a od spadu często i bez wystąpienia gipsu w glinę solonośną formacyi solnej karpackiej przechodzi. Najpewniej zaś, jak z przytoczonego opisu powziąć można, i najmniejszymi kosztami wtedy tylko na dobry rezultat liczyć można, jeżeli pokład gipsu już w nie wielkiej głębokości pod powierzchnią zdradza się właśnie co opisanymi lejkowatymi zapadlinami.

* * *

Gdy zważymy, że wierzchni kamień młyński w parowych młynach robi w 24 godzinach często do 150.000 obrotów, a przy każdym obrocie się kamienia zawsze nieco otrębów nie wypróżnionych całkiem z maki pozostanie, to musimy przynajmniej, że w jednym roku z lichego kamienia większa wypływa szkoda, niżli wynosi cena dobrego kamienia; z tąto dobry kamień młyński tak ważnym jest czynnikiem w tym przemyśle.

We Francji bardzo dobrze to pojęto, jak się dowiedzieć można z raportu z dnia 13. czerwca r. 1860) francuskiego ministra wojny o próbach z różnymi kamieniami w młynach wojskowych przedsięwziętych.

Z przeciętnych rezultatów prób na wielką skalę przeprowadzonych okazuje się bowiem, że różnica w wydobyciu maki na jedną godzinę z tego samego zboża według jakości kamienia wynosi 12½%. Nadto mąka przy użyciu lepszego kamienia daleko przedniejszą była i białszą jak przy gorszych kamieniach, przy których ubytek maki wynosił 12½%. Ażeby więc jak najlepiej wszystkim warunkom odpowiedzieć, powstały fabryki kamieni młyńskich najprzód we Francji, a potem w Niemczech, w Węgrzech i t. d.

Doświadczenie jednakowoż nauczyło, że bardzo trudno, a prawie niepodobna wyrobić z jednego kawałka skały kamień młyński.

ski, któryby odpowiadał wszystkim warunkom; potrzeba tedy kamień dobry z wyszukanych i dobranych kawałeczków skały, zwykle krzemionki, zestawiać, kitować i ściagać żelaznemi obręczami.

Najlepsze fabryki jak Pere Guilquin fils et Cmp. w La Ferté-sous-Jouarre, Carl Bärwanger w Strassburgu, składają jeden kamień młyński z 60 kawałków, inne fabryki zaś z 40-30 lub i mniejszej ilości kawałków dziurkowanej krzemionki. Węgierskie kamienie młyńskie mają środek z trachitu a cały obwód z kawałków dziurkowanej krzemionki skitowany, a nadto obręczami żelaznemi ściągany; niemieckie też samo albo z jednego lub też z kilku kawałków dziurkowanego krzemienia bywają złożone.

W Karpatach natrafia się tu i owdzie na bardzo twarde krzemionkowe piaskowce, ale rzadko znaleźć można jednaka twardość w całej objętości wielkich kawałków, potrzeba by zatem także wybierać i składać odpowiednie części.

Koło Kamionki wołoskiej, ku Rudzie maisterskiej, zachodzi się krzemionki twarde piaskowce, z którego dały by się może wybrać odpowiednie kawałki na złożenie młyńskiego kamienia.

W Mariampolu i w innych miejscowościach zachodzą się także czyste krzemienie. Zasłużyły sobie Wydział krajowy na wdzięczność kraju, gdyby zbadanie w tym kierunku polecił fachowym ludziom.

Para dobrych kamieni młyńskich kosztuje do kilkuset zł., ale kosztą najwyższe nawet nie są tu marnotrawstwem, bo ilość i jakość maki sownie by to wynagrodziły. Zebrane okazy odpowiednich materiałów wystawić by można w muzeum przemysłowem.

W skutek przedstawienia Izby handlowej i przemysłowej orzekło wys. c. k. Ministerstwo skarbu dekretem z dnia 25. Marca 1874, że przekaz przez ekspozyturę cłową z awizem do głównego urzędu cłowego we Lwowie takich towarów, które nadesłane koleją dopiero po raz pierwszy składane być mają do magazynu (erste Einlagerung) opiera się na przepisie z dnia 1. Września 1857 §. 27, a zatem postępowanie takie, jak dotychczas, tak i nadal prawnie dozwolone jest, a czasowe systowanie tego postępowania przez powiatową dyrekcję skarbu nie było uzasadnione.

Co zaś dotyczy towarów wciągniętych już do rejestrów składowych ekspozytury cłowej na dworcu we Lwowie, w którym to razie nastąpiłoby musiał formalny przekaz między głównym urzędem cłowym w mieście i ekspozyturą na dworcu, to takowy w podobnym wypadku dozwolonym być nie może.

Z Izby handlowej i przemysłowej. Lwów, dnia 8. Października 1874.

Komitet c. k. Towarzystwa gosp. galic. uzyskawszy od Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa subwencję na podniesienie pszczelnictwa, postanowił przeznaczyć kwotę zł. 150 na trzy premia dla wzorowych pa-

siek, a mianowicie: I. premium w kwocie zł. 75, II. premium w kwocie zł. 50, III. premium w kwocie zł. 25.

Podając to do wiadomości powszechnej, zwołał komitet Towarzystwa gosp. galic. pp. gospodarzy, którzyby się o jedno z powyższych premii ubiegać zechcieli, aby najdalej do końca Listopada b. r. przesiłali do komitetu c. k. Towarzystwa gosp. gal. za pośrednictwem dotyczących Oddziałów gospodarskich opisanie pasieki premiiwac się mającej.

Przy zgłaszaniu się należy przedewszystkiem wyszczególnić: a) Czas założenia pasieki; b) Wysokość kapitału wkładowego; c) Stopniowy rozwój i obecny stan pasieki; d) Jakiej konstrukcji ule są w użyciu; e) W jaki sposób prowadzi się gospodarstwo tak miodne jak rojne; f) Rzeczywisty zysk z pasieki

Po rozpatrzeniu wszystkich zgłoszeń, Komitet przyna premium, które za kwitem należyście ostemplowanym wypłacone zostanie.

Sprawozdanie tygodniowe lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej o cenach zboża i produktów zrealizowanych na placu lwowskim w ciągu tygodnia od 1. października do 7. października 1874. Zboża a. Pszenica 170 fnt. zlr 7-75 do 8-25. Żyto za 160 fnt. zlr 5 do 6-25. Jęczmień za 140 fnt. zlr. 5 do 6. Owies za 100 fnt. zlr. 3-25 do 3-75. Kukurudza za 170 fnt. zlr. 6-75 do 7 — Zboża strączkowe. Groch za 180 fnt. zlr. 7-25 do 8-50. Nasiona. Koniczyna 180 fnt. zlr. 40 do 45. Anyż piaski za 100 fnt. zlr. 12 do 13. Kminek za 100 fnt. zlr. 14 do 17. Nasiona olejne. Rzepak zimowy 150 fnt. zlr. 9-50 do 10-50. Lnianka za 150 fnt. zlr. 7-50 do 8-25 Nasionie lniane za 150 fnt. zlr. 8-75 do 9-25 Nasionie konopne 120 fnt. zlr. 6 do 6-25. Potaż za 100 fnt. zlr. 11-50 do 15-50 Okowita 80 Tralles, 41 miar, gotowa zlr. 15-25 do zł. 15-50 Spirytus 80 Tralles, 41 Mass, na Listopad Maj zł. 14.— do 14-25.

Dochód kolei Karola Ludwika wynosił od 4. października do 10. października b. r. 183.258 zlr.—ct., w roku zeszłym 195.117 zlr. 40 ct., od 1. stycznia do 3. października b. r. 9,218 992 zł. 32 ct., w roku zeszłym 7,215.826 zlr. 62 ct. — Razem w roku bieżącym 9,402.250 zlr. 32 ct., w roku zeszłym 7,410,944 zlr. 02 ct.

OSTATNIA POCZTA.

Najjaśniejszy Pan będzie d. 19. b. m. udzielał najtaskawiej audyencji w Wiedniu.

Sejmy styryjski i karyński za kończyły swe posiedzenia d. 14. b. m.

D. 14. b. m. rozpoczęła się w Gracju rozprawa główna przeciw dr. Tauschinsky'emu i 32 robotnikom o zaburzenie spokoju publicznego.

Dnia 14. b. m. odbyło się w Lublanie w obecności ministra dra. Stremayera uroczyste otwarcie gmachu szkoły realnej wybudowanej kosztem kasy oszczędności.

Pester Lloyd zapisuje pogłoskę, że rząd zamierza w kwietniu r. 1875 rozwiązać sejm węgierski, rozpisac natychmiast

wybory, i zwołać nowy sejm we wrześniu r. 1875.

Dwudzieste drugie posiedzenie Izby panów w Radzie państwa odbędzie się we wtorek d. 20. b. m. o godz. 11. przed południem. Na porządku dziennym: Odczytanie protokołu; wybór jednego członka do komisji skarbowej i jednego członka do komisji gospodarczej.

Berliński urzędowy Reichsanzeiger zamieszcza oświadczenie prezydenta sądu miejskiego w Berlinie w sprawie śledztwa przeciw Arnimowi. Oświadczenie to mówi, że aresztowanie Arnima dokonane zostało na wniosek prokuratora bez zadanych wpływów postronnych, i że uchwały tej sądowej nie poprzedziły wcale obrady pruskiej rady ministrów. Dopiero po zapadłej uchwale zniósł się sąd z urzędnikami ministerstwa spraw zagranicznych, i to jedynie w celu przedszego i pewniejszego rozpoznania istoty czynu. Oświadczenie kończy się zapewnieniem że sędziowie berlińscy jak zawsze, tak i w tym wypadku słuchają tylko wskazówek ustawy i sumienia.

Siedmiu oskarżonych o udział w zaburzeniach w Książu przy sposobności instalacji Kubezaka zasadzono na karę więzienia od trzech miesięcy do 14 dni. Jeden obwiniony uznany został niewinnym.

Komisya gminna sejmumorskiego postawiła wniosek, ażeby gmina w Berna zezwoliła zaciągnąć tylko 2milionową pożyczkę; miasto prosiło, jak wiadomo o półczwarta miliona.

W Kolonii zmarł deputowany sejmum pruskiego Fryderyk Amnion.

Dzienniki francuskie przyjęły z oburzeniem notę hiszpańską, wręczoną temi dniami ks. Decazes

Journal de Debats w artykule Lemoina mówi: Nie winą to Francji, że statki hiszpańskie krążące u brzegów nie umieją strzedz wybrzeży i przeszkadzać wylądowaniom. Rząd hiszpański zajął, jak nam się zdaje, brzydka postawę, przypominając chłopca, który przybiera minę wyzywającą, czując po za sobą kogoś większego i silniejszego. Można słusznie wymagać od naszego rządu, aby pilnował granicy, ale nie jego rzeczą podejmować się roboty, której nie zdoła podjąć rząd madrycki, to jest ukończenia wojny domowej. Jeżeli rząd hiszpański znalazł nowych sprzymierzeńców inowych protektorów, gotowych oddać mu tę usługę, to niechaj przyjmie ich pomoc i oby mu ona wyszła na dobre.

Notomiast półurzędowy Bulletin français pisze: Wiele dzienników przesadza znaczenie noty posła hiszpańskiego. Większa część faktów przytoczonych w nocie, była już przedmiotem wymiany zdań. Ks. Décazes już w odpowiedzi swojej z dnia 6. sierpnia udowodnił z największą ścisłością, że Francya poczyniła wszelkie kroki zapobiegawcze, jakie zwyczaj między-narodowy nakazuje.

Mac-Mahon przyjmował 14. b. m. księcia Walii. Przyjęcie miało być nader serdecznem.

Z Hendaye (na granicy francuskiej) donoszą, że w nocy na 13. b. m. dowieziono Karlistom morzem sześć dział Kruppa, 3000 karabinów i 300.000 nabojów.

Stowarzyszenie niewiast rzymskich wręczyło 11. b. m. Papieżowi adres. Papież odpowiadając, mówił o przyszłych wyborach i rzekł, że katolicy nie mogą przyjmować mandatów deputowanych do parlamentu, który zasiada w Rzymie i gdzie trzeba złożyć przysięgę na szanowanie ustaw przez kościół potępionych.

Z Santander donoszą o świętem poddaniu się oddziałów karlistowskich (gdzie?) Miasta Durango i Guernica oświadczyły się przeciw Don Carlosowi.

Z Paryża telegrafują 15. b. m. że władze francuskie internowały generała Dorregaraya i dwóch oficerów karlistowskich.

Wedle telegramu A. A. Ztg. ceremonia przyjęcia wiary katolickiej przez królową matkę bawarską odbyła się 12. b. m. w kościele w Waltenhofen. Biskup ze Speyer, Haneberg dokonał obrzędu, któremu asystowali książę Otto bawarski z dwoma adjutantami i dwie damy dworu królowej.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Paryż, 16. Października. W komisji nieustającej oświadczył Decazes, że hiszpańskie memorandum nie ma wcale przykrego znaczenia; dzisiejsze i dawniejsze rządy spełniały zawsze obowiązek swój wobec Hiszpanii. Rząd w odpowiedzi na to memorandum podniesie ponownie nieograniczone zachowanie się Francji. Co do odwołania wojennego statku Orénoque, oświadcza Decazes, że rząd postąpił sobie odpowiednio do rzetelnych interesów Francji nie czyniąc ujemy jej godności; sam papież nie widzi w tem odwołaniu nieuszanowania swej sytuacji. Na interplacę lewicy odpowiada minister spraw wewnętrznych, że rząd wobec wyborów w Nicei zachowa neutralność. Soir donosi, że rząd włoski, spowodowany wycieczkami Thiersa przeciw obecnemu rządowi francuzkiemu, oznajmił Thiersowi, że dłuższy jego pobyt we Włoszech mógłby zakłócić harmonię między obu państwami.

Odpowiedz. redaktor: Władysław Łoziński.

Zaproszenie do przedpłaty.

W miejscu: za IV. ćwierćrocze 3 zł.; za październik i każdy następny miesiąc 1 zł. Pocztą: za IV. ćwierćrocze 4 zł. za październik i każdy następny miesiąc 1 zł. 35 ct.

Gazeta z Przewodnikami

W miejscu: kwartalnie 3 zł. 75 ct., miesięcznie 1 zł. 30 ct. Pocztą: kwartalnie 4 zł. 75 ct., miesięcznie 1 zł. 65 ct.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. Października

Hotel Angielski:

Pp. Ks. A. Poniński, ob., z Dobrostan. — M. Teodorowicz, z Hawryłaka. — K. Weeber z Banunina.

Hotel Żerzka:

Pp. S. hr. Michałowski, z Bolestraszc. — J. Miłkowski, Dr. med. z Wołynia. — T. Dembowski, z Polski. — L. Tchornicki, z Podola.

Hotel Langa:

Pp. Lubach, kapitan, z Podgórze. — Antoni Desmaivons de Beaulien, kupiec, z Paryża.

Oennik lwowskiej Izby handl. i przem.

Lwów, dnia 15. Października 1874.

Table with exchange rates for various currencies and goods, including gold, silver, and bank notes.

Przyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. Października

Pp. W. hr. Rozwadowski, generał. koniuszy, do Wiednia. — J. br. Baum, ob., do Kopytkowa. — S. br. Konopka, do Krakowa. — J. Kleczyński, adwokat, do Krakowa. — Dr. Kl. Żukotyński, adw., do Sambora. — R. Bocheński, obyw., do Tarnob. — W. Rylski, do Krakowa. — D. Trzeciak, do Taurawa.

Sprzżezzenia meteorologiczne.

z dnia 16. Października 1874.

Barometr 741.02mm. Psychrometr suchy 4.000C Psychrometr wilgotny 3.000C. Prężność pary 5.03 mm. Wilgoc 84. Eo Zachmurzenie 1. Wiatr SO.3 Ozon 8. Opad w mm. z ostatnich 24 godzin —

Table with financial data, including bank notes, exchange rates, and interest rates.

Pociągi kolejowe:

Przychodzą:

na główny dworzec: z Krakowa: o 5. godz. 57 min. rano, 9 godz. 45 m. w nocy i 10 g. 30 m. rano; z Czerniowiec: o 10. godz. 13 min. w nocy, 4. godz. w nocy i 3. godz. 5. min. po południu — z Podwołoczysk i Brodów: o 4. godz. 18 min. rano, 4. godz. 3 min. po południu i 10. godz. 58 min. w nocy; ze Stryja: codziennie o 7. godz. 22 min. wieczór, prócz tego w Poniedziałek, Środę i Piątek o 8. godz. 45 min. rano.

Table with financial data, including bank notes, exchange rates, and interest rates.

Ochodzą:

do Krakowa o 5. godz. 5. min. rano, 5. godz. 5 min. wieczór i 11. godz. 28 min. w nocy; — do Czerniowiec: o 6. godz. 50 min. rano, 11. godz. 48 min. w nocy i 12. godz. 50 min. w południe; — do Podwołoczysk i Brodów: 12. godz. w południe, 10. godz. w nocy i 6. godz. 7 min. rano, do Stryja codziennie o 7. godz. 22 m. rano, prócz tego we Wtorek, Czwartek i Niedzielę o 8. godz. 20 min. po połud.

Z Podzamcza:

odchodzą do Podwołoczysk i do Brodów: o 11. g. 32 m. w nocy i 12. g. 26 m wpołudn

Table with financial data, including bank notes, exchange rates, and interest rates.

(3552 1-2) Ogłoszenie konkursu.

L. 2844. Na podstawie orzeczeń Wysockiej Rady szkolnej krajowej co do zreorganizowanych szkół, rozpisuje się konkurs na następujące szkoły, a to:

- I. w powiecie Złoczowskim:
1. w Hodowie szkoła etatowa z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
 2. w Nuszcu szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
 3. w Pomorzanych szk. etat. z płacą 350 zlr. i 50 zlr. za kierownictwo, prezent. Rada szk. miejsc.
 4. w Pomorzanych posada młodszego nauczyciela z płacą 210 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
 5. w Ostaszowcach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
 5. w Juszkowicach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
 7. w Szpikłosach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
 8. w Bezbrudach szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
 9. w Grabkowcach szkoła filialna z płacą 250 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
 10. w Mszanie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.

II. w powiecie Brodzkim:

11. w Sokolówce szkoła etatowa z płacą 350 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
12. w Czernicy szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
13. w Ożydowie szkoła etatowa z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa z dworem.
14. w Zagórzu szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
15. w Nakwaszy szkoła etatowa z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
16. w Niemiaczu szkoła filialna z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
17. w Uwiniu szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
18. w Panasówce szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
19. w Jańszyszczach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
20. w Popowcach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
21. w Rażniowie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
22. w Suchowoli szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
23. w Litowisku szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
24. w Batyjuwie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.

III. w powiecie Kamioneckim.

25. w Dernowie szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
26. w Nieznanowie szkoła etatowa z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
27. w Pobuzanach szkoła etatowa z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
28. w Kozłowie szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
29. w Radziechowie posada młodszego nauczyciela z płacą 210 zlr. prezent. Rada szk. miejsc. z dworem.
30. w Tetewczycach szkoła etatowa z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
31. w Sokolu szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
32. w Sielcu bieleńskim szkoła etat. z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
33. w Jazienicy polskiej szkoła etat. z płacą 300 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
34. w Chołojowie szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
35. w Pawłowie szk. etat. z płacą 300 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
36. w Babiczach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
37. w Rudzie siel. szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
38. w Jagoni szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
39. w Łanach niem. szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
40. w Pławem szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
41. w Witkowie starym szkoła filialna z płacą 250 zlr. prezentuje Rada szkolna miejscowa.
42. w Obydowie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
43. w Kulikowie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
44. w Kędzierzawcach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
45. w Żuratinie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.

46. w Rakobutach szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
47. w Tadaniu szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
48. w Czanyżu szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
49. w Ostrowie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
50. w Rusilowie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
51. w Ordowie szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.
62. w Grabowej szk. fil. z płacą 250 zlr. prezent. Rada szk. miejsc.

Podania zaopatrzone w potrzebne załączniki, należy wnieść za pośrednictwem swej władzy przełożonej najpóźniej do 15. listopada 1874 — do Rady szkolnej okręgowej w Złoczowie

Z c. k. Rady szkolnej.
Złoczów, dnia 4. Października 1874.

(3561 1-3) E d y k t.

L. 10783. C. k. Sąd obwodowy w Przemyslu otwiera niniejszem i ogłasza konkurs na wszelki ruchomy gdziekolwiek znajdujący się i na cały nieruchomy, w krajach w których ustawa konkursowa z dnia 25. Grudnia 1868 obowiązuje, znajdujący się majątek pp. Jędrzeja i Marii Lochmajerów mieszczan w Jarosławiu i mianuje p. c. k. Sędziego powiatowego Joachima Starosolskiego komisarzem konkursowym z poleceniem, ażeby opieczętwanie i spisanie masy konkursowej natychmiast przedsięwziął.

Tymczasem zarządcą masy konkursowej mianuje się p. adw. Dr. Ruczkę z zastępstwem p. burmistrza Weissa i wszystkich wierzycieli wzywa, ażeby na terminie 5. Października 1874 o 9 godzinie przed połud. z dowodami swych wierzytelności dla zatwierdzenia tymczasowego zarządcy masy i tegoż zastępcy lub wyboru innego zastępcy masy i tegoż zastępcy tudzież wyboru wydziału wierzycieli wobec komisarza konkursowego się stawili.

Dla zgłoszenia wierzytelności do masy konkursowej wyznacza się termin do 31. Października 1874 w którym to terminie wszyscy, którzy do masy konkursowej żądania mają, wierzytelności swe chociażby się nawet o nie spór już toczył w Sądzie powiatowym w Jarosławiu a to tem pewniej zgłosić mają, ileż ich w razie przeciwnym skutki prawne ustawą konkursową zagrożone dosięgną.

Na terminie likwidacyjnym przez komisarza konkursowego oznaczyć i ogłosić się mającym, winni wierzyciele płynność zgłoszonych poprzednio wierzytelności, oraz porządek w którym do zaspokojenia przyjdzie mają wykazać. Na tymże terminie wolno jest wierzycielom w miejsce dotychczasowego zarządcy masy, tegoż zastępcy i wydziału wierzycieli, inne osoby swego zaufania powołać.

Nakoniec podaje Sąd do wiadomości, że dalsze ogłoszenia w sprawie konkursowej nastąpią przez dziennik urzędowy Gazety Lwowskiej.

Przemysł 16. Września 1874.

(3572 1-3) K o n k u r s.

L. 842/R. s. o. Niniejszem ogłasza się konkurs na posadę nauczycielską przy szkole etatowej w Bielicy (powiat Brzeski) z roczną płacą 300 zlr. i wolnem mieszkaniem. Podania należy wnieść za pośrednictwem swej przełożonej władzy najpóźniej do ostatniego października r. b. do Rady szkolnej okręgowej w Bochni.

Z Rady szkolnej okręgowej
Bochnia, 28. września 1874.

(3582 1-3) K o n k u r s.

L. 10850. Celem obsadzenia opróżnionych posad tymczasowych c. k. inspektorów szkół ludowych dla okręgów szkolnych Rzeszowskiego i Krakowskiego miejskiego, ogłasza się niniejszem konkurs z terminem do dnia 31. b. m.

O posady te ubiegać się mogą głównie osoby zawodu nauczycielskiego, nie wyłączając jednak kandydatów innych także zawodów.

Inspektorowie, zamianowani ze stanu nauczycielskiego, lub z pośród urzędników publicznych pobierać będą w dodatku do swej dotychczasowej płacy, wynagrodzenie z funduszu publicznego w rocznej kwocie 400 zlr., jako ryczałt dyet, a inspektor dla okręgu Rzeszowskiego pobierać będzie prócz tego na opędzenie kosztów podróży roczną kwotę ryczałtową 350 zlr. Lata służby spędzone na tym urzędzie, będą im wliczone do lat stałej służby publicznej. Inspektorowie zamianowani z pośród osób prywatnych pobierać będą, prócz powyższych kwot ryczałtowych, stosowne wynagrodzenie za ubytek w zwykłych swych dochodach.

Obowiązki inspektorów okręgowych określone są paragrafem 32 ustawy z dnia 25. czerwca 1873

Kandydaci ubiegający się o te posady mają załączyć do swych podań:

1. metrykę urodzenia,
2. zaświadczenia szkolne,
3. dowody uzdolnienia do zawodu nauczycielskiego a mianowicie przynajmniej do szkół wydziałowych,
4. dowody odbytej praktyki nauczycielskiej i dotychczasowego zatrudnienia swego

z rykazem dochodów rocznych; 5. dowody dokładnej znajomości języków polskiego i niemieckiego.

Podania, opatrzone temi dokumentami należy wnieść na ręce bezpośredniego swego przełożonego do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Osoby prywatne, winny wnieść podania swe przez właściwego c. k. Starostę powiatowego.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.
Lwów dnia 5. października 1874.

(3570 1-3) Obwieszczenie licytacji. (9900)

W c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Sanoku odbędzie się w poniżej wymienionych dniach ustna publiczna licytacja w celu wydzierżawienia poboru podatku konsumcyjnego od mięsa i wina z dodatkiem 200% w okręgach dzierżawnych niżej poszczególnionych, na lata 1875. 1876 i 1877. bezwarunkowo lub z zastrzeżeniem wypowiedzenia dzierżawy.

Liczba porządkowa	Okręg dzierżawny	klasa taryfy	Cena wywołania od		Licytacja odbędzie się od godziny 9 rano do godziny 2giej po południu	U w a g a
			mięsa	wina		
			zlr.	ct.		
1	Baligród skład. się z 77 miej	III.	799	50 250	21. Października 1874.	
2	Brzozów " " 26 "		412	— —	21. dtto dtto	
3	Bukowsko " " 37 "		903	— 89 83	23. dtto dtto	
4	Dynów " " 37 "		2111	— 350 99	22. dtto dtto	
5	Dukla " " 36 "		—	1409	22. dtto dtto	
6	Frysztak " " 21 "		769	— 138	22. dtto dtto	
7	Jaśło " " 43 "		2750	— —	23. dtto dtto	
8	Krosno " " 37 "		—	906 50	22. dtto dtto	
9	Lisko " " 24 "		—	541	21. dtto dtto	
10	Sanok " " 49 "		3487	— —	23. dtto dtto	

Pisemne w 100% wadium zaopatrzone oferty można najpóźniej do 2giej godziny po południu dnia poprzedzającego ustną licytację wnieść do naczelnika c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Sanoku

Bliższe warunki można w c. k. powiatowej Dyrekcji Skarbu w Sanoku przejrzeć.
Z c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu
Sanok dnia 29. września 1874.

3593 1 - 3 Obwieszczenie licytacji.

L. 13261 Dnia 27. 28. i 29. Października 1874 odbędą się przy c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Stanisławowie ustne publiczne licytacje w celu wydzierżawienia podatku konsumcyjnego od mięsa i wina z dodatkiem 20 procentowym w okręgach dzierżawnych poniżej oznaczonych na lata 1875, 1876, 1877, bezwarunkowo lub z zastrzeżeniem wypowiedzenia dzierżawy w każdym z pomienionych dwóch pierwszych lat.

Liczba porząd.	Okręg dzierżawny	Klasa taryfy	Cena wywołania od		Licytacja odbędzie się od 9. rano do godziny 2. po południu dnia
			mięsa	wina	
			zlr.	ct.	
1	Bohorodczany skład. się z 10 miejs.	III	2004	— 68	27. Październ. 1874.
2	Bolszowce " " 20 "	III	827	—	dtto.
3	Buczacz " " 36 "	III	6151	— 326	28. Październ. 1874.
4	Manasterzyska " " 28 "	III	3364	— 156	dtto.
5	Ottynia " " 17 "	—	—	6 60	29. Październ. 1874.
6	Tłumacz " " 17 "	—	—	66 24	dtto.
7	Tyśmienica " " 17 "	—	—	157 20	dtto.
8	Uście zielone " " 20 "	III	650	— 17	dtto.

Pisemne w 100% wadium zaopatrzone oferty można najdalej do 2. godziny dnia ustną licytację poprzedzającego do Naczelnika c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Stanisławowie wnieść.

Bliższe warunki można w c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Stanisławowie w godzinach urzędowych przejrzeć.
C. k. powiatowa Dyrekcja skarbu
Stanisławów dnia 7. Października 1874.

(3604 1-3) Obwieszczenie.

L. 3851. C. k. Sąd powiatowy w Trembowli, podaje niniejszem do wiadomości powszechnej, że wskutek odezwy c. k. Sądu obwodowego Tarnopolskiego z dnia 5. Sierpnia 1874 l. 9147 połowa realności do l. k. 37 w Zazdrości należących, Józefa Dyczkowskiego własnych, w terminach 12. 26 listopada i 22. Grudnia 1874 o godzinie 10. z rana na rzecz wierzycieli przez publiczną licytację sprzedana będzie.
Warunki licytacyjne przegladnione być mogą w Registraturze tutejszo-sądowej.
Z c. k. Sądu powiatowego
Trembowla 20. Września 1874.

(3602 3-3) Obwieszczenie.

L. 2401. C. k. Sąd powiatowy w Jaśle, podaje do publicznej wiadomości, że celem zabezpieczenia dostawy żywności tutejszym aresztantom, na czas od 1. Stycznia do ostatniego Grudnia 1875, odbędzie się w tutejszym Sądzie publiczna licytacja, w dniach 23. i 30. Października 1874, każdą razą o godzinie 10. rano.

Warunki licytacji w registraturze złożono do przejrzania.

Jaśło dnia 10. Października 1874.

Obwieszczenie Heytacyi.

L. 13248. Ze strony c. k. powiatowej Dyrekcyi Skarbu w Tarnopolu wypisuje się licytacya w celu wydzierżawienia podatku konsumcyjnego wraz z 200/0 dodatkiem.

- a) od rzezi bydła i wyrębywania mięsa podlegającego opłacie podatku konsumcyjnego wedle III. względnie miasta Tarnopola wedle I. klasy taryfy.
- b) od wyszynku wina

na rok 1875, 1876, i 1877 a to, bądź na jeden rok, bądź też bezwarunkowo na trzy lata albo nareszcie na jeden rok z milczącym odnowieniem na rok drugi, albo trzeci, a to:

Liczba porządk.	Powiat dzierżawczy z miejscowościami	Cena wywoławcza wraz 200/0 dodatkiem wynosi rocznie						Licytacya odbywać się będzie podczas godzin urzędowych w c. k. pow. Dyrekcyi Skarbu w Tarnopolu.
		od mięsa		od wina		Razem		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	
1	Budzanów z 30 miejscowościami	1610	—	22	67	1632	67	26. października 1874. przed południem.
2	Chorostków z 11 miejscowościami	1337	25	24	—	1361	25	dtto.
3	Husiatyn z 28 miejscowościami	2022	85	131	—	2153	85	26. października 1874. po południu.
4	Kopeczyńce z 11 miejscowościami	1442	50	50	—	1492	50	dtto.
5	Probużna z 10 miejscowościami	693	—	12	—	705	—	27. października 1874. przed południem.
6	Suchostaw z 30 miejscowościami	300	5	6	50	306	55	dtto.
7	Skałat z 32 miejscowościami	3130	50	85	20	3215	70	27. października 1874. po południu.
8	Zbaraż z 64 miejscowościami	3124	—	80	—	3204	—	dtto.
9	Złotniki z 19 miejscowościami	831	91	8	—	839	91	28. października 1874. przed południem.
10	Grzymałów z 17 miejscowościami	2214	34	62	—	2276	34	dtto.
11	Brzeżany z 57 miejscowościami	7615	—	—	—	7615	—	28. października 1874. po południu.
12	Kozłów z 16 miejscowościami	1081	18	3	—	1084	18	dtto.
13	Tarnopol z 59 miejscowościami	23449	67	—	—	23449	67	29. października 1874. przed południem.
14	Tarnopol	—	—	905	—	905	—	dtto po południu

Pisemne oferty zaopatrzone 200/0 wadium mogą być do godziny 9 przed południem w dotyczącym dniu licytacyi, do Naczelnika c. k. powiatowej Dyrekcyi Skarbu wniesione.

Względem warunków licytacyi wraz z spisem miejscowości do każdego powiatu dzierżawczego przydzielonych powziąć można wiadomość tutaj i u kierowników nadzoru straży skarbowej w powiecie Tarnopolskim.

C. k. powiatowa Dyrekcyja Skarbu.

Tarnopol dnia 5. Października 1874.

Licitations-Ankündigung.

Nr. 13248. Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Tarnopol wird zur Verpachtung der allgemeinen Verzehrungs-Steuer sammt 200/0 Zuschlag

- a) von steuerpflichtigen Viehschlachtungen, und von der Fleischausfrottung nach der III. und bezüglich der Stadt Tarnopol nach der I. Tarifsklasse,
 - b) Vom Weinausfchante,
- für die Solarjahre 1875, 1876. und 1877. und zwar entweder auf ein Jahr oder unbedingt auf drei Jahre oder endlich auf Ein Jahr mit stillschweigender Erneuerung für das zweite oder dritte Jahr, die Licitation hiemit ausgeschrieben und zwar:

Post-Nr.	Pachtbezirk mit Ortschaften	Der jährliche Fiskalpreis sammt 200/0 Zuschlag beträgt						Die Licitation wird während der Amtsstunden bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Tarnopol abgehalten werden.
		vom Fleisch		vom Wein		Zusammen		
		fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
1	Budzanów mit 30 Ortschaften	1610	—	22	67	1632	67	26. Oktober 1874. Vormittags
2	Chorostków mit 11 Ortschaften	1337	25	24	—	1361	25	dtto.
3	Husiatyn mit 29 Ortschaften	2022	85	131	—	2153	85	26. Oktober 1874. Nachmittags
4	Kopeczyńce mit 11 Ortschaften	1442	50	50	—	1492	50	dtto.
5	Probużna mit 10 Ortschaften	693	—	12	—	705	—	27. Oktober 1874. Vormittags
6	Suchostaw mit 30 Ortschaften	300	5	6	50	306	55	dtto.
7	Skałat mit 32 Ortschaften	3130	50	85	20	3215	70	27. Oktober 1874. Nachmittags
8	Zbaraż mit 64 Ortschaften	3124	—	80	—	3204	—	dtto.
9	Złotniki mit 19 Ortschaften	831	91	8	—	839	91	28. Oktober 1874. Vormittags
10	Grzymałów mit 17 Ortschaften	2214	34	62	—	2276	34	dtto.
11	Brzeżany mit 57 Ortschaften	7615	—	—	—	7615	—	28. Oktober 1874. Nachmittags
12	Kozłów mit 16 Ortschaften	1082	18	3	—	1084	18	dtto.
13	Tarnopol mit 59 Ortschaften	23449	67	—	—	23449	67	29. Oktober 1874. Vormittags
14	Tarnopol	—	—	905	—	905	—	dtto. Nachmittags

Schriftliche Anbothe belegt mit dem 100/0 Vadium können bis neun Uhr Vormittags des betreffenden Licitationsstages bei dem Vorstande der k. k. Finanz-Bezirks-Direction in Tarnopol eingebracht werden.

Die Licitationsbedingungen sammt dem Verzeichnisse der zu jedem Pachtbezirk zugewiesenen Ortschaften können hieramts und bei den Kontrollbezirksleitern des Tarnopoler-Finanz-Bezirktes eingesehen werden.

k. k. Finanz-Bezirks-Direction.

Tarnopol am 5. Oktober 1874.

Edykt.

L. 6905. C. k. Sąd powiatowy w Radymnie ogłasza niniejszem, że celem zaspokojenia sumy 147 zł. w. a. z pn. odbędzie się na rzecz uprz. zakładu kredyt. włość. na dniu 26. Października, 23. Listopada i 22. Grudnia 1874., każdą razą o godzinie 10 z rana w Sądzie tutejszym publiczna sprzedaż realności pod l. 326 w Skołoszowie położonej, do dłużników Maryi i Jana Poliskiewiczów należącej, ciała tabularnego nie stanowiącej na 300 zł. w. a. oszacowanej, pod warunkami w uchwale z dnia 15. Lipca 1874 l. 16.905/1873 wymienionemi, na którą chęć mających kupna z prawem przeglądu protokołu zastawniczego opisanie i oszacowania, tudzież warunków licytacyjnych, według których między innymi chęć kupna mający wadium w kwocie 30 zł. w. a. przed licytacją złożyć jest obowiązany się zaprasza.

C. k. Sąd powiatowy. Radymno dnia 15. Lipca 1874.

Ogłoszenie.

L. 6944. W Radziechowie została otwartą c. k. stacya telegrafu z ograniczoną służbą dzienną, dla powszechnego użytku.

C. k. Dyrekcyja telegrafów. Lwów dnia 10. października 1874.

Obwieszczenie.

L. 11273. C. k. Sąd powiatowy m. del. w Przemyślu podaje niniejszem do wiadomości, że uchwałą z dzisiejszego do l. 11273 przymusowa sprzedaż gospodarstwa w Ujkiwach pod l. k. 77. położonego na 520 zł. w. a. oszacowanego, do Kseni Gaweł należącego. celem zaspokojenia wywalczonej sumy 40 zł. z odsetkami od tej kwoty w ilości 24 zł. w. a. dalej odsetków po 3 zł. w. a. miesięcznie od kwoty 60 zł. od dnia 1. Lutego 1873 bieżących w ilości 27. zł., kosztów egzekucyjnych podania w kwocie 6 zł. 87 ct. 6 zł. 74 ct. i 1 zł. 37. ct. w. a. przyznanych

i terazniejszych kosztów egzekucyjnych 10 zł. 19 ct. w. a. przyznanych — na rzecz proszącego Jana Ilnickiego dozwoloną została, sprzedaż ta odbędzie się w trzech terminach t. j. dnia 2. Listopada 16. Listopada i 30. Listopada 1874 każdym razem o 10 godz. przed połud. w zabudowaniu tut. sądu powiatowego miejs. del.

O czem się chęć kupienia mających zawiadania z tem, że bliższe warunki licytacyi w tutejszo-sądowej registraturze przegłdnąć mogą.

Przemyśl dnia 14. Września 1874.

Obwieszczenie.

L. 3924. C. k. Sąd powiatowy w Rozwadowie podaje do publicznej wiadomości, że celem zaspokojenia należności Eliasza Pfeffera w ilości 123 zł. 50 ct. w. a. zp. sprzedaną zostanie w drodze przymusowej przez publiczną licytacją w tut. c. k. sądzie powiatowym w trzech terminach, mianowicie w dniu 28. Paźdz. 30. Listop. i 30. Grudn. 1874 każdą razą o godzinie 10 przed poł. odbyć się mającą, realność Jana Jurczyka pod Nr. k. 59 w Zbydniowie położona, ciała tabularnego niestanowiąca i na 710 zł. w. a. oszacowana.

Warunki licytacyi w tut. sąd. registraturze przejrane być mogą.

Z c. k. sądu powiatowego. Rozwadów dnia 10. Września 1874.

Doniesienia prywatne.

Obwieszczenie.

L. 1761. (3613 2-3) Dyrekcyja galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego obwieszcza niniejszem, że na podstawie §. 63 Ustaw, kapitały w sumach 17.164 złr. 47 ct. i 871 złr. 19 ct. w. a. listami zastawnymi, z większej sumy

20.000 złr. m. k na hypotekę dóbr Podhorodce z przyległościami w powiecie Stryjskim położonych, Wnych. Jakóba i Elżbiety Bröder, tudzież Abrahana Luftscheina własnych, z tego Towarzystwa wypożyczonej, z dniem 1. Stycznia 1873 jeszcze pozostałe, wraz z odsetkami i należnościami podrzednymi, właścicielowi tych dóbr wypowiedziane zostają, z tym dodatkiem, ażeby w przeciągu sześciu miesięcy takowe pod rygorem egzekucyi, mianowicie licytacyi dóbr hypotece podległych, do kasy Towarzystwa kredytowego ziemskiego były złożone.

We Lwowie dnia 28. Września 1874.

Ważne.

Handel towarów kolonialnych,
win, herbaty, owoców
i wszelkich lakoci

F. W. Królikowskiego
we Lwowie

rozseła towary kupione za gotówkę najmniej 50 złr. w. a. wynoszącą, nie rachując w to cukru, na koszt własny do każdej stacyi kolei galicyjskich, dając tym sposobem możność zaopatrzenia się w towar tylko doborowej jakości, po cenach czysto sklepowych, **nie liczy** bowiem w tym razie i **opakowania.**

Nie potrzeba frotera

Najlepsza Masa kauczukowa do zapuszczania podłogi

w trzech kolorach z załączeniem sposobu użycia takowej.

Funt wystarczający na wielki pokój kosztuje 1 zł.

Skład wosku

zółtego i białego w cegiełkach, zupełnie czystego bez wszelkich dodatków do woskowania podłogi z fabryki świec woskowych

FRYDERYKA SCHUBUTHA i SYNA
we Lwowie w rynku l. 45.

Do nabycia w KRAKOWIE w handlach pp. Fr. Fiszerza w rynku i A. Stepińskiego i Grossa przy ulicy Grodzkiej. W CZERNIOWCACH w handlu J. Schnircha. W TARNOWIE w handlu Fr. Leszczyńskiego. W HUSIATYNIE w handlu P. Görtz

(3475 2-6)